

Gazeta învățămîntului

Organ al Ministerului Învățămîntului și al Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de Învățămînt și Cultură

Anul XIII nr. 680

vineri 2 noiembrie 1962

8 pagini 25 bani

Cu elevii în vizită la Muzeul Romîno-Rus

Educația comunistă — expresia celui mai înalt umanism

În cele patru decenii și jumătate care au trecut de la victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie a devenit clar că epoca deschisă de acest eveniment fără egal în istorie este epoca victoriilor triumfale ale comunismului. Intreaga evoluție a lumii contemporane dovedește că epoca noastră este epoca reînnoirii omenirii pe bazele principiilor comunismului, că o dată cu transformarea radicală a societății se transformă însuși oamenii. „Comunismul — a subliniat tovarășul N. S. Hrușciov în Raportul cu privire la Programul P.C.U.S. prezentat la Congresul al XXII-lea, înseamnă înflorirea maximă a omenirii și a personalității umane”.

Înălțătoare cuvinte! Într-adevăr, comunismul îl innobilează pe om, îl eliberează de exploatare, de șomaj și mizerie, îl ridică la stadiul de purtător al celor mai înalte valori umane. Viața a demonstrat cu prisosință, prin puterea de netăgăduit a faptelor, că istoria construcției socialismului și comunismului este istoria formării omului nou.

Procesul acesta complex de formare a omului nou, în care se

îmbină în mod armonios dezvoltarea fizică, bogăția spirituală și puritatea morală scoate puternic în evidență imensa forță a umanismului comunist, precum și valoarea inegalabilă a educației comuniste ca expresie a celui mai înalt umanism. Noul Program al P.C.U.S., care este o întruchipare desăvîrșită a principiului „totul pentru om, pentru binele omului”, constituie un document al umanismului comunist. În acest Program, în care problemele ridicării continue a bunăstării materiale și culturale a poporului, ale dezvoltării omului, dețin un loc de prim rang, a fost formulat pentru prima oară codul moral al constructorului comunismului, s-au indicat principalele trăsături morale ale omului nou.

Înaltele principii morale formulate în codul moral al constructorului comunismului constituie cea mai puternică mărturie a superiorității incontestabile a umanismului comunist față de așa-numitul umanism burghez. Aceste principii, precum și faptul că ele sînt deja înfăptuite de un număr imens de constructori ai socialismului și comunismului, reprezintă lovituri nimicitoare date încercărilor apologetice imperialiste de a calomnia comunismul. Se știe că, în încercările lor disperate de a frîna procesul ireversibil de înaintare a omenirii spre comunism, ideologii imperialismului — fie ei teoreticieni burghezi declarați, social-oporuniști, revizionisti etc. — au mers pînă acolo încît, falsificînd în chip brutal adevărul, au afirmat, sub diferite forme, că orînduirea socialistă ar înăbuși personalitatea omului, ar nega însemnătatea

conștiinței, a vieții spirituale, că marxism-leninismul ar fi, chipurile, incompatibil cu umanismul, că singurul umanism ar fi, cică, umanismul burghez.

Dar ce arată viața, faptele, ce dovedește istoria? Există oare astăzi un umanism burghez?

Cîndva a existat într-adevăr un umanism burghez care a jucat un rol progresist în viața societății. Dar acest umanism, care a apărut în secolele XIV—XVI ca o mișcare socială și literară îndreptată împotriva ideologiei clericalo-feudale și care constituia ideologia unui cerc relativ restrîns de oameni culti, reprezentanți ai burgheziei în dezvoltare, a rămas de domeniul trecutului după instaurarea dominației politice a burgheziei. Ceea ce caracterizează astăzi poziția burgheziei în privința atitudinii față de om și de omenire este antiumanismul. Lacheii plătiți ai burgheziei acuză socialismul că ar distruge personalitatea, că ar înăbuși, pasă-mite, „libertatea personală”. Cîtă fățarnicie! Dar despre ce libertate personală poate fi vorba în orînduirea capitalistă în afară de libertatea exploataretilor de a domina în societate, de a jefui, de a exploata masele muncitoare, de libertatea stoarcerii profitului personal? Sau poate este vorba de reversul acestei libertăți — și anume de „libertatea” oamenilor muncii de a flămînzii, de a șoma, de a fi exploatați?

Istoria a dovedit că burghezia leagă libertatea personală de proprietatea privată, iar umanismul

Prof. ION DRAGU

(Continuare în pag. 6)

Marele Octombrie

Cu inima plină de nemărginită bucurie și de îndreptățită mîndrie poporul nostru sărbătorește — alături de marele popor sovietic care a început cu uriasă avînt construirea desfășurată a comunismului, alături de celelalte popoare frățești care construiesc socialismul ori îi desăvîrșesc construcția, alături de întreaga omenire progresistă — cea de a 45-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

În decursul întregii lor istorii oamenii au năzuit cu pasiune spre o orînduire socială care să răspundă aspirației lor spre fericire, o orînduire construită pe principiile adevăratului umanism. Călea spre făurirea acestei orînduiri a fost deschisă de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, cu care a început adevărata istorie a omenirii, istorie făurită în mod conștient de oamenii muncii în folosul lor. Înfrățită sub steagul măreței învățături marxist-leniniste, Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, care a deschis o eră nouă în istoria omenirii — era prăbușirii capitalismului și a statornicirii socialismului și comunismului — și-a pus amprenta asupra întregii dezvoltări a lumii contemporane. Comunismul a devenit cea mai însemnată forță materială și spirituală a contemporaneității. Intreaga dezvoltare a societății umane se află astăzi sub semnul revoluțiilor socialiste și al revoluțiilor de eliberare națională, al prăbușirii imperialismului și lichidării putredului și rușinosului sistem colonial. În centrul epocii contemporane se află clasa muncitoare internațională și principala ei vîlăstar — sistemul mondial socialist.

Deschizînd drumul spre o viață de belșug și fericire, Marea Re-

voluție Socialistă din Octombrie a arătat popoarelor că la socialism se poate ajunge numai prin revoluția socialistă și prin instaurarea dictaturii proletariatului. Aceste fenomene obiective sînt confirmate de întreaga practică social-istorică din zilele noastre. Avîntul poporului sovietic pe drumul construcției desfășurate a comunismului constituie o grăitoare dovadă a triumfului ideilor lui Octombrie. Congresul al XXII-lea al P.C.U.S., care a avut loc cu un an în urmă, a elaborat programul concret, fundamentat din punct de vedere științific, al făuririi celei mai drepte și perfecte orînduiri sociale. Sarcina economică fundamentală pe care și-au propus-o P.C.U.S. și poporul sovietic — crearea în decursul a două decenii a bazei tehnico-materiale a comunismului — se și înfăptuiește în mod practic, într-un ritm din ce în ce mai accelerat, cum n-a cunoscut și nici nu poate să cunoască vreodată o țară capitalistă. Marile realizări obținute în construcția comunistă, dezvoltarea uriașă a forțelor de producție, succesele științei și tehnicii, sputnicii, rachetele, navele cosmice și zborurile fără precedent ale cosmonauților sovietici, efectuate acum și în grup, evidențiază grăitor progresul impetuos și multilateral al Uniunii Sovietice, dezvoltarea forțelor ei materiale și spirituale și demonstrează că Uniunea Sovietică a atins acel prag de unde poate proclama cu siguranță că actuala generație a cetățenilor ei va trăi în comunism.

Intreaga dezvoltare a societății sovietice demonstrează cu o mare forță că în Uniunea Sovietică se înfăptuiește mărețea idee a comunismului: „totul pentru om,

pentru binele omului”. Pe baza puternicului avînt al economiei în U.R.S.S. se îmbunătățește necontenit nivelul de trai al poporului. În ce privește nivelul dezvoltării culturale și al răspîndirii culturii în rîndurile maselor largi de oameni ai muncii, Uniunea Sovietică ocupă primul loc în lume.

Cînd victoria Marelui Octombrie a inaugurat epoca socialismului în istoria omenirii, Uniunea Sovietică era singura țară socialistă din lume, iar raportul de forțe pe arena internațională era în favoarea capitalismului. O dată cu formarea sistemului mondial socialist, cel mai mare eveniment din istoria mondială după Octombrie 1917, o dată cu creșterea puterii Uniunii Sovietice și a tuturor țărilor socialiste, raportul de forțe s-a schimbat radical în favoarea socialismului, care acum reprezintă forța ce determină mersul și dezvoltarea evenimentelor și fenomenelor petrecute pe plan mondial. În condițiile profundelor schimbări calitative ce au avut loc în țările socialiste și în configurația societății omenescii contemporane, întrecerea dintre cele două sisteme mondiale, socialist și capitalist, care a început o dată cu victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, a intrat într-o fază hotărîtoare, în decursul căreia socialismul va învinge capitalismul în domeniul producției materiale — sfera hotărîtoare a activității omenești.

De triumful Revoluției Socialiste din Octombrie este legat unul din cele mai mari procese revoluționare care schimbă înfățișarea lumii contemporane — mișcarea de eliberare națională, prăbușirea sistemului colonial al

(Continuare în pag. 2)

În cinstea Marelui Octombrie

Institutul de studii romîno-sovietic al Academiei Republicii Populare Romîne și Institutul de științe pedagogice de pe lângă Ministerul Învățămîntului organizează un simpozion cu tema „Contribuția psihologiei și pedagogiei sovietice la dezvoltarea psihologiei și pedagogiei din R.P.R.”.

După cuvîntul de deschidere, rostit de acad. prof. P. Constantinescu-Iași, urmează expunerile „Specificul însușirii experienței sovietice în pedagogie”, ținută de prof. univ. Stanciu Stoian, „Educația estetică în condițiile societății socialiste”, ținută de prof. univ. Șt. Birșănescu, „Dezvoltarea multilaterală a personalității în condițiile socialismului și ale trecerii la construirea desfășurată a comunismului”, ținută de conf. univ. P. Popescu-Neveanu și „Cercetări privind creșterea eficienței procesului instructiv-educativ în școala socialistă”, ținută de prof. V. Bunescu.

De curînd, la Școala de 8 ani nr. 73 din Capitală a

fost organizat un concurs „Cine știe cîștigă” cu tema „Geografia U.R.S.S.”. Concursul, care a fost deosebit de interesant și instructiv, a prilejuit elevilor o călătorie pe harta Uniunii Sovietice începînd de la Marea Caspică și pînă în Siberia.

Recent, la Turnu Severin a avut loc o întîlnire între un grup de navigatori sovietici aflați cu vapoarele în trecere prin port și elevii și profesorii Școlii medii nr. 3. După ce marinarii sovietici au vizitat sălile de clasă, laboratoarele și biblioteca școlii, elevii au prezentat în fața lor un frumos program artistic, închinat prieteniei dintre poporul romîn și popoarele sovietice.

Zilele trecute la cinematograful „Progresul” din Piatra Neamț profesora Geta Grigoriu, directoarea Școlii medii nr. 2 din localitate, a vorbit cadrelor didactice și elevilor din oraș despre prietenia de nezdruccinat dintre poporul romîn și popoarele Uniunii Sovietice.

Pe marginea unor propuneri

Interesul acordat de cadrele didactice îmbunătățirii manualelor de gramatică corespunde tot mai mult nevoii simțite în școli de a se spori eforturile în vederea însușirii de către toți elevii a limbii literare, ca o consecință firească a progresului cultural realizat de la un an la altul în patria noastră.

Problemele cele mai ample discutate de profesori se referă la exactitatea unor definiții — și pe bună dreptate, deoarece autorii manualelor au datorita să prezinte elevilor noțiuni clare și accesibile. Printre definițiile cele mai dezbătute se numără cea a articolului. De altfel, definiția aceasta nici nu este prea simplă. Deocamdată, lingviștii încă nu sînt de acord asupra locului ce i se cuvine articolului în studiul gramaticii. Unii îl consideră ca o parte de vorbire (**Gramatica Academiei R.P.R.**), alții ca un instrument gramatical (acad. Iorgu Iordan, în **Limba română contemporană**), iar alții ca o particulă (**Dicționarul limbii române literare contemporane**). Urmind Gramatica Academiei R.P.R., autorii manualelor școlare definesc articolul ca o parte de vorbire. Aceeași lucrare menționează că „rolul articolului constă în individualizarea obiectelor”. În manualul pentru clasa a V-a s-a evitat folosirea cuvintului „individualizare”, considerindu-se că la 10—11 ani copiii n-ar reuși nici să-l pronunțe corect, cu atât mai puțin să-l înțeleagă. Ar fi avut poate ezitări în explicație și unii profesori, iar dicționarele nu i-ar fi ajutat prea mult (a se vedea de pildă explicația din Dicționarul limbii române moderne la cuvîntul „a individualiza”: „A scoate în evidență individualitatea, particularitatea, specificul unui personaj, al unui fapt, al unei situații...”). Pentru a face mai accesibilă definiția articolului, în manualul de limba română pentru clasa a V-a s-a preferat termenul „a determina” arătîndu-se că articolul „se așează înaintea sau în urma unui substantiv pentru a-l determina”.

Făcînd abstracție de acest considerent prof. Ștefania Popescu propune, în articolul „Pe marginea manualului de limba română pentru clasa a V-a”, apărut în „Gazeta învățămîntului” nr. 677 din 12 oct. 1962, ca definiția și explicarea articolului să fie corectate „arătîndu-se că el (articolul) individualizează obiectul, dar nu-l determină nici nu-l precizează pentru că substantivele au un înțeles determinat, precis, chiar cînd nu sînt articulate și pentru că articolul, în înțeles gramatical, nu este un determinant al substantivului”.

În afirmațiile prof. Ștefania Popescu s-au strecurat câteva inexactități care trebuie să fie clarificate pentru a nu induce în eroare pe profesorii ce predau gramatica limbii române la clasa a V-a și chiar la clasa a VI-a. Mai întii este inexact că articolul nu ar fi un determinant al substantivului. În volumul **Limba română — fonetică, vocabular gramatică** editat de Academia R.P.R. se spune clar, la pagina 89: „Articolul nehotărît **determină** (sublinierea noastră) în mod neprecis substantivul pe care îl însoțește”. În lucrarea sa **Limba română contemporană** (ed. 1954, p. 344) acad. Iorgu Iordan arată de asemenea clar: „Articolul nedefinit face ca substantivul pe care îl **determină** (s.n.) să evoce obiectul în discuție fără nici o referire la conținutul și sfera noțiunii”, iar la p. 342 folosește titlul „Articolul adjectival sau determinativ”. La p. 344 găsim și formularea: „... între forma substantivului nearticulat și aceea a substantivului **determinat** (s.n.) de articol nedefinit nu există nici o deosebire”.

Precizînd sensul cuvîntului „individualizare”, volumul **Limba română — fonetică, vocabular, sintaxă** arată că „vorbitorul se oprește asupra unui singur obiect sau grup izolat, pe care le denumește cu ajutorul substantivului însoțit de articol” (p. 85). Această însemnează a restringe sfera noțiunii respective, a o delimita, adică exact ceea ce înseamnă și cuvîntul „a determina”.

O altă eroare strecurată în fragmentul citat este următoarea: „substantivele au un înțeles determinat, precis, chiar cînd nu

sînt articulate”. Atunci articolul ce rost mai are? În formele **elev, un elev și elevul** cuvîntul elev are oare același înțeles? Dimpotrivă, în prima formă are un sens general, în a doua capătă un înțeles determinat — este vorba de un elev oarecare, nu de noțiunea generală de elev — iar în a treia înțelesul se precizează, desemnînd un elev cunoscut, despre care vorbitorul știe ceva precis.

De altfel, în articol se citează un fragment care nu figurează nicăieri în manualul pentru clasa a V-a: „determină înțelesul substantivelor pe lingă care stau”. În definiție nu se spune nicăieri că articolele „determină înțelesul substantivelor”, ci că articolul se așează pe lingă un „substantiv pentru a-l determina”, deci că articolul determină substantivul, nu înțelesul lui.

În același articol s-au mai făcuț câteva propuneri după părerea mea inacceptabile. Considerîndu-se că la definiția perfectului compus precizarea „într-un timp nedeterminat” este inexactă, se afirmă că „timpul la care s-a terminat acțiunea perfectului compus poate fi determinat dacă **verbul are un complement circumstanțial de timp care precizează acest lucru**” (s.n.) Argumentul acesta poate susține însă mai mult teza promovată în manual decît teza autoarei articolului. Este și firesc ca timpul să fie determinat dacă i se adaugă un complement circumstanțial de timp. Determinarea o aduce în cazul acesta complementul, nu timpul verbului. De asemenea, nu poate rămîne în picioare propunerea ca definiția timpului viitor să fie „completată precizîndu-se că acest timp arată o acțiune dată ca sigură de vorbitor”. Adaosul ceruț de prof. Ștefania Popescu ar duce

la confundarea categoriilor gramaticale: timpul cu modul. Viitorul este un timp al indicativului, deci exprimă numai momentul în care se petrece acțiunea. Felul acțiunii îl exprimă modul, adică indicativul, care arată acțiuni sigure sau considerate de vorbitor ca sigure.

În sfîrșit, o ultimă observație, de data aceasta în legătură cu o problemă de metodică. În articol se sugerează ideea ca autorii să dea, la capitolele despre timpurile și modurile verbului, denumirile acestora și formele pentru toate persoanele, explicîndu-se „particularitățile de formă ale fiecărui timp sau mod”. Aici este necesară o precizare. Manualele de gramatică pentru școala de 8 ani formează un tot unitar, bazat pe principiul predării concentrice, în care cunoștințele pentru fiecare clasă sînt dozate în funcție de particularitățile de vîrstă ale elevilor și de accesibilitatea noțiunilor. Introducerea tuturor elementelor cerute de tov. Ștefania Popescu în clasa a V-a, ar duce neîndoielnic la supraîncărcare, la memorarea mecanică a noțiunilor. O parte din doleanțele prof. Popescu au fost satisfăcute deja de manualul pentru clasa a VI-a, iar altele, probabil, nu vor apare niciodată în manualele școlare pentru clasele V-VIII, din cauza inutilității lor practice.

Precizările de mai sus au scopul de a clarifica unele probleme și de a evita eventualele confuzii, nu de a sugera că manualul este perfect și nu trebuie discutat. Discuția asupra unui manual este întotdeauna bine venită, contribuînd la îmbunătățirea continuă a conținutului său științific și metodic.

Prof. I. ȘANDRU DRĂGOI

Despre unele definiții din domeniul fizicii

În orientarea lor, principal justă, către o mai strictă rigurozitate, autorii unor manuale de fizică greșesc prin aceea că exagerează, fapt ce dăunează temeiniciei înțelegerii a unora dintre problemele expuse. În mod firesc, dacă prezentarea acestor probleme este împinsă prea departe pe plan matematic, elevii întîmpină mari greutăți în pătrunderea esenței fizice a fenomenelor. Insistăm asupra acestei chestiuni intrucît de justul echilibru între suportul fizic și prezentarea lui matematică depinde mult măsura în care studiul fizicii contribuie la formarea gîndirii materialist-dialectice a elevilor.

Iată de pildă ce se poate constata în urma analizei modului în care sînt prezentate cîteva noțiuni în manualul de fizică pentru clasa a X-a, ediția 1962. Aici noțiunile de intensitate, potențial și capacitate — acești trei stîlpi pe care se sprijină electrostatica — sînt definite după același tipic: „intensitatea (respectiv potențialul, ori capacitatea) este o mărime numeric egală cu...” Dar asemenea definiție nu ține seama de natura mărimii fizice date, ci arată doar modul în care aceasta se evaluează cantitativ.

Asemenea „definiții” au apărut ca o reacție împotriva tendințelor existente în cărțile școlare mai vechi, care încercau să reducă fenomenele electrice la cele mecanice. De altfel, nu mai departe decît în ediția precedentă a manualului de care ne ocupăm, potențialul era definit ca fiind însuși lucrul mecanic. Desigur, era necesară o revizuire a definițiilor, dar socotim că soluția la care s-a ajuns nu este cea mai indicată.

Mult mai potrivite ni se par definițiile care subliniază conținutul efectiv al mărimilor fizice. În acest caz intensitatea de exemplu, poate fi definită ca fiind cea proprietate a cîmpului electrostatic care se manifestă prin acțiunea de deplasare a unei sarcini exterioare introduse în cîmpul respectiv, iar potențialul ca proprietatea pe care o manifestă sistemul sarcină-cîmp de a tinde să se neutralizeze, adică

de a-și micșora energia potențială. În felul acesta se evidențiază și caracterul obiectiv al analogiei ce se face adesea între potențial și presiune. Pentru a o justifica putem reveni asupra considerentelor ce ne conduceau în clasa a VIII-a la condiția generală de stabilitate maximă, determinată de existența unei energii potențiale minime. În continuare vom da o nouă definiție noțiunii de presiune, cunoscută și ea încă din clasa a IX-a — numim presiune cea proprietate a unui lichid de a apăsa asupra pereților vasului, ca urmare a tendinței sale de a curge, adică de a-și micșora energia potențială. Astfel atît presiunea cît și potențialul apar ca două moduri de manifestare, în domenii calitativ diferite, a unei legi mai generale — și anume a legii după care toate corpurile tind în mod spontan să-și îmbunătățească starea de echilibru, fapt ce-l realizează prin cedare de energie potențială.

Capacitatea, la rîndul ei, poate fi definită ca fiind proprietatea corpului de a putea înmagazina sub un potențial maxim o cantitate mai mare sau mai mică de electricitate.

În privința uneia din noțiunile fundamentale din electromagnetism — intensitatea cîmpului magnetic — autorii manualului se mulțumesc să facă doar o aluzie la faptul că ea „este legată de desimea liniilor de forță”. Considerăm că s-ar putea da o definiție completă plecînd de la aceleași considerente care au condus la introducerea noțiunii de intensitate a cîmpului electrostatic. În acest caz, însă, succesiunea actuală a materiei ar necesita unele intervenții, astfel încît studiul electromagnetismului să înceapă cu stabilirea

$$\text{relației } H = \frac{F}{l}$$

Dînd mai întii definiții calitative și ulterior definirile cantitative vom evita formalismul care îngreunează procesul de însușire a noțiunilor de fizică, îi vom ajuta pe elevi să pătrundă mai ușor și mai adînc sensul acestor noțiuni.

Prof. ȘTEFAN FĂTULESCU

La Centrul de lecturi al presei sovietice din Capitală, elevii găsesc interesante publicații pentru tineret

Marele Octombrie

(Urmare din pag. 1)

imperialismului. Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, rază de lumină în întunericul lumii coloniale, a înaripat popoarele în lupta pentru eliberarea din robia colonială. Desprinderea din lanțurile robiei coloniale a peste un miliard și jumătate de oameni, transformarea țărilor coloniale dintr-o rezervă a imperialismului într-o forță tot mai activă a luptei antiimperialiste dau lovitură puternică imperialismului, adîncind criza generală a sistemului capitalist. În desfășurarea cu succes a luptei popoarelor pentru dobîndirea dreptului de a-și hotărî singure soarta, în consolidarea independenței celor care au cucerit-o cu mari jertfe sînt de o uriașă însemnătate existența sistemului mondial socialist, ajutorul frățesc al țărilor socialiste, în care popoarele coloniale, ca și popoarele care au scuturat jugul imperialist, au cei mai sinceri și mai de nădejde prieteni.

Istoria celor 45 de ani de la Victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie a demonstrat cu puterea implacabilă a faptelor că socialismul și pacea sînt inseparabile. Epoca prăbușirii inevitabile a capitalismului și a apariției, dezvoltării și consolidării socialismului, inaugurată de Revoluția din Octombrie se caracterizează prin intensificarea luptei popoarelor împotriva războiului, pentru prietenie între popoare, pentru pace. În această lumină apare în toată măreția și amploarea ei importanța luptei pe care o desfășoară Uniunea Sovietică, întregul lagăr socialist și toți oamenii iubitori de pace împotriva războiului, pentru dezarmare generală și totală, pentru triumful principiului coexistenței pașnice, pentru izbăvirea omenirii de o asemenea calamitate socială cum ar fi războiul nuclear la care năzuiesc forțele cele mai reacționare ale imperialismului mondial. Tocmai inițiativa pașnică a guvernului sovietic a creat condițiile pentru reglementarea pe calea tratatelor a recente crize cubane, care a îngrijorat profund întreaga omenire. În epoca noastră există forțe care sînt în stare să tempereze „capetele infierbîntate”, să le frîneze pornirile antiumane, să dea lovitură nimicitoare oricărui agresor și să asigure o pace trainică pe pămînt.

În această luptă nobilă pentru pace poporul nostru muncitor, care muncește cu abnegație și elan pentru desăvîrșirea construcției socialiste și crearea condițiilor pentru trecerea treptată la comunism, aduce o contribuție de seamă prin opera măreță pe care o desfășoară. În

cele aproape două decenii de luptă și muncă eroică, călăuzită de ideile Marii Revoluții Socialiste, clasa muncitoare din țara noastră, în alianță cu țărănimea muncitoare, sub conducerea încercată a partidului, a lichidat dominația claselor exploatare și a instaurat regimul democrat-popular, a sfărîmat cătușele asupririi seculare și a înălțat edificiul societății noi, socialiste. Pe întreg cuprinsul țării oamenii muncii desfășoară o activitate entuziasmată pentru împlinirea mărețului program al desăvîrșirii construcției socialismului trasat de cel de al III-lea Congres al P.M.R. Rezultatele obținute în perioada care a trecut de la Congres demonstrează justetea sarcinilor stabilite de partid pentru dezvoltarea economiei noastre naționale. Se dezvoltă necontenit industria. A fost rezolvată cu succes una din cele mai complexe sarcini ale revoluției socialiste — trecerea țărănimii pe făgașul agriculturii socialiste. Încheierea procesului de colectivizare a agriculturii a marcat triumful definitiv al socialismului la orașe și sate în țara noastră. Mari succese s-au obținut în domeniul învățămîntului. A fost generalizat învățămîntul obligatoriu și grațiu de șapte ani iar acum se trece treptat la școala de 8 ani, astfel ca durata școlii medii de cultură generală să devină de 12 ani.

Muncind cu entuziasm și abnegație pentru dezvoltarea patriei, bucurîndu-se de ajutorul frățesc al Uniunii Sovietice, de avantajele colaborării și întraajutorării dintre toate țăările lagărului socialist, poporul nostru va transforma țara noastră, într-o perioadă istorică scurtă, într-o țară avansată, care va păși în comunism mai mult sau mai puțin în același timp cu toate popoarele marii comunități socialiste.

Procesul dezvoltării lumii contemporane demonstrează că în zilele noastre ideile Marii Revoluții Socialiste au pus stăpînire pe inimile și mințile a sute de milioane de oameni de pretutindeni. Mersul dezvoltării istorice a omenirii este ireversibil și orice încercare a forțelor retrograde, reacționare de a se opune acestui mers este sortită eșecului lamentabil. Corespunzător intereselor lor vitale și condițiilor concrete și specifice naționale, toate popoarele se vor găsi mai devreme sau mai tîrziu pe făgașul dezvoltării socialiste, inaugurat de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie. Și această se va petrece nu în virtutea unor factori de ordin subiectiv, cu toate că și ei vor juca un rol important, ci în virtutea legilor obiective de dezvoltare a societății omenestii.

STUDIUL LITERATURII ROMINE ÎN ȘCOALĂ

Observații la noua programă de literatură pentru clasa a VIII-a

Predarea cunoștințelor de teorie literară în școlile medii ridică unele probleme greu de rezolvat. Prima problemă — și e prima fiindcă din felul în care va fi ea rezolvată decurge în bună măsură și felul de a le rezolva pe celelalte — constă în a găsi locul cel mai potrivit pentru predarea noțiunilor de teorie literară în seria cunoștințelor despre literatură care se predau în școala medie. Problema poate fi redusă la alternativa exprimată interogativ astfel: noțiunile de teorie literară trebuie predată înaintea sau în urma celor de istorie a literaturii?

Părerile de mult timp frecventă este că noțiunile de teorie trebuie să premerge celor de istorie literară. Există însă și o opinie opusă, mai rar exprimată (și, dacă nu greșesc, încă neadusă în dezbateri descise, în presă), opinie potrivit căreia predarea noțiunilor de teorie literară ar trebui așezată după predarea istoriei literaturii.

Nu cred, pentru motivele amintite mai sus, că observațiile la programa de literatură a clasei a VIII-a; tocmai fiindcă este o programă de teorie literară, pot începe altfel decât cu o încercare de a răspunde la întrebarea de bază: trebuie așezată predarea noțiunilor de teorie literară în clasa a VIII-a, înainte de a porni la predarea cunoștințelor de istorie a literaturii, sau abia după aceea?

Noua programă, situându-se pe poziția amintită, o motivează astfel în **Introducere** (p. 3): „...studierea noțiunilor de teorie literaturii în clasa a VIII-a creează premisele unei înțelegeri juste de către elevi a operelor literare care vor fi studiate la cursul de istorie a literaturii romine în clasele următoare”. Aceasta e singura motivare adusă de autorii programei și, personal, nici nu văd care alta i s-ar putea adăuga. De altfel, ea e suficient de veche și de înrădăcinată ca să fie considerată o argumentare suficientă împotriva tuturor încercărilor — timide — de a pune ca predarea noțiunilor de teorie literară să fie mutată după predarea istoriei literaturii.

Cred că acum, la editarea noii programe de literatură pentru clasa a VIII-a, e un bun prilej, deși într-o privință întârziat, să aibă loc o dezbateri cit de cit largă în legătură cu soluționarea acestei prime și importante probleme. Încercând să deschid o astfel de discuție, trebuie să spun de la bun început că mă asociez părerii opuse celei promovate de noua programă (în continuarea celor vechi) și că, în cele ce urmează, îmi propun să arăt de ce numai predarea noțiunilor de teorie literară în ultimul an al școlii medii este indicată. Voi încerca să arăt că, dacă argumentul tradițional al programei este unul singur, argumentele împotriva sunt numeroase și nu de mîna a doua; ba, în cele din urmă, să arăt că argumentul tradițional și unic pe care se întemeiază și noua programă nu are o fundamentare reală.

În cazul unor cunoștințe generalizatoare de felul noțiunilor de teorie literară, capacitatea de a le asimila și de a lucra cu ele este determinată la elevi de doi factori: de vîrsta lor și de volumul și varietatea cunoștințelor (în cazul dat, literare) concrete, de la care pornesc procesele de generalizare teoretică, de abstractizare.

În privința factorului vîrstă, este de răspuns la următoarea

întrebare: elevii de 14, cel mult de 15 ani, cum sînt cei din clasa a VIII-a, au ei capacitatea de a-și însuși abstracțiunile de complexitate ale celor de teorie literară? Se poate da un răspuns afirmativ numai dacă se pornește de la iluzii. Spun aceasta întemeiat pe propriile mele iluzii, din vremea în care luam parte la elaborarea programei și a manualului **Noțiuni de teorie literaturii**, ediția 1956. Așa cum mi-am dat seama mai tirziu și cum mai toate criticile apărute în presă aveau să arate, programa și manualul de atunci păcătuiau în primul rînd prin caracterul lor complicat și pretențios, cu totul necorespunzător puterii de asimilare a ele-

Puncte de vedere

vilor de vîrsta clasei a VIII-a, cărora li se adresa.

Împotriva acestor neajunsuri se putea acționa în două feluri: prin simplificări masive în programă, dar păstrînd materia la clasa a VIII-a, sau prin simplificări mai puțin masive și prin mutarea materiei în ultima clasă a școlii medii. Programele de după 1956 au mers pe prima soluție, căutînd să remedieze lucrurile prin renunțări treptate la aspectele prea complexe și prin comprimarea materialului teoretic prea dificil, mergîndu-se pînă la a păstra numai ceea ce s-a crezut că e neapărat necesar spre a creea premisele acelei înțelegeri juste a operelor literare despre care vorbește noua programă. Așa fiind, noua programă reprezintă stadiul actual al soluției de continuitate, stadiu în care din cele 63 de ore rezervate predării, numai în primele 6 li se predau elevilor noțiuni complexe, din domeniul naturii și al structurii operelor literare.

O reducere și o comprimare atît de masive nu pot duce la o asimilare reală a noțiunilor complexe. De pildă, este imposibil ca în 3 ore, cum prevede programa (p. 12), elevii de vîrsta clasei a VIII-a să asimileze noțiuni ca: tema și ideea operei literare, compoziția, subiectul, personajele și mijloacele de caracterizare a personajelor — toate făcînd parte din sfera categoric aridă a structurii operelor literare. Spre a atenua caracterul prea arid al cunoștințelor enumerate și a înlesni astfel asimilarea lor de către elevii clasei a VIII-a, s-a apelat la o creație literară (nuvela *Uzina vie* a lui Alexandru Sahia), pe armătura căreia, pe parcursul a 3 ore, să le fie predate elevilor aceste cunoștințe. Soluția programei e însă foarte discutabilă. Mai întîi fiindcă, în ciuda serioaselor eliminări operate, noțiunile despre care e vorba, pe de o parte, nu-și pierd din complexitate, iar pe de alta, mai prezintă încă un volum prea mare pentru a fi cuprinse efectiv în cele 3 ore rezervate predării. Apoi, fiindcă predarea acestor noțiuni fiind fixată pe o singură operă literară concretă, elevii vor asimila, de fapt, nu structura oricăror opere, ci doar a celor de un anumit gen (epic, în cazul dat). Ne găsim, deci, în situația că o structură particulară este prezentată drept structură generală a operelor literare — situație la care, în domeniul teo-

riei literaturii, se ajunge inevitabil de multe ori atunci cînd se elimină și se concentrează dincolo de limitele permise de materialul teoretic.

Tot 3 ore acordă programa și unor noțiuni de felul imaginii artistice, trăsăturilor caracteristice ale literaturii, caracterului popular, național și de clasă etc. — noțiuni care, de asemenea, nu pot fi efectiv predate în timpul prescripției. În 3 ore ele nu pot fi înțelese, asimilate, ci doar memorate mecanic. Așa încît, precum se vede din cele două exemple, comprîmările dincolo de limitele permise nu sînt o soluție de vîrstă. Soluția de vîrstă constă în trecerea acestor noțiuni în programa ultimei clase, cînd elevii sînt mult mai aproape de maturitate.

În privința volumului și varietății cunoștințelor concrete de la care pornesc procesele de generalizare teoretică, elevii din clasa a VIII-a cunosc în genere doar literatura pentru copiii de 10-13 ani, din manualele claselor V-VII, literatură cantitativ insuficientă și, mai ales, lipsită de elementele necesare generalizărilor teoretice la nivelul fenomenului literar în ansamblu sau la nivelul operei literare în abstract. Spre a gândi asupra literaturii trebuie ca mai întîi elevul să cunoască literatura. Subliniez: nu literatura, ci literatura — ceea ce înseamnă că trebuie să fi parcurs mai întîi istoria literaturii.

Cînd, tot în **Introducere** (p. 4), autorii programei susțin că „îndrumați de profesori, elevii au posibilitatea să cunoască și varietatea metodelor de creație folosite de scriitori, potrivit condițiilor istorice specifice perioadei în care au trăit”, ne vine să credem că s-au gîndit nu la elevii de clasa a VIII-a, ci la cei din ultima clasă a școlii medii, fiindcă asemenea posibilități nu există decît după ce elevii au luat cunoștință de dezvoltarea istorică a literaturii și și-au însușit astfel suficiente opere literare spre a generaliza la nivelul pe care, acum, li-l permite și vîrsta: la nivelul teoriei literare. Iar în ceea ce privește „varietatea metodelor de creație folosite de scriitori, potrivit condițiilor istorice specifice”, cred că e mai bine ca ea să-i preocupe abia pe studenții de la filologie. Cu alte cuvinte: chiar predate în ultima clasă a școlii medii, noțiunile de teorie literară trebuie limitate la ceea ce e accesibil vîrstei acestor elevi, dar și la ceea ce este necesar oamenilor culții ai societății socialiste, fără să intrăm în domeniul specializării.

Am încercat, în cele de mai sus, să arăt că e necesar ca opinia curentă potrivit căreia noțiunile de teorie literară trebuie predate înaintea celor de istorie a literaturii să fie părăsită, prin inversarea ordinii de predare a celor două discipline. Actuala ordine de predare e vădit nefirească. Ea nu are, cum spuneam, o fundamentare reală și cred că numai în domeniul nostru, al predării literaturii, există această stare de lucruri. Aș pune o întrebare. Ce ar fi dacă într-un alt domeniu, de pildă la predarea istoriei, pentru a crea „premisele unei înțelegeri juste de către elevi a istoriei patriei și a istoriei universale, care vor fi studiate în clasele următoare” (am citat dintr-o programă imaginară), s-ar introduce în programa clasei a VIII-a studiul materialismului istoric? Ar sta lucrurile bine?

MIRCEA BRĂTUȘU

În bibliotecă la Casa de copii „Olga Bancic” din Buzău

Noțiuni, termeni, limbaj

Literatura, ca oricare altă disciplină, de altfel, are limbajul ei specific, o sumedenie de termeni și noțiuni cu care profesorii — asemeni, într-o anumită măsură, criticilor și istoricografilor literari — prezintă, descriu și analizează în fața elevilor lor diferitele aspecte și probleme ale fenomenului literar. Și aici, ca și în cazul altor discipline, se cere o permanentă grijă pentru corectitudinea și justetea limbajului utilizat. Mai mult, scrupulozitatea față de modul cum sînt formulate ideile, față de exactitatea sensului noțiunilor trebuie să fie în acest caz cu atît mai mare cu cît, prin natura sa, studiul literaturii este foarte apropiat de cel al limbii, aflîndu-se în directă legătură cu el.

Avînd în vedere astfel de exigențe majoritatea profesorilor reușesc să utilizeze în lecțiile de literatură formulările cele mai adecvate și să-i deprîndă și pe elevii cu folosirea unor asemenea formulări. Se întîlnesc însă în școli și unele tendințe nejuste în această direcție. Una este aceea a profesorilor care, încîntați de limbajul bombastic și atambic al unor critici încearcă să-i imite, introducînd în lecțiile lor un stil prețios care, metamorfozat în gura elevilor, devine de-a dreptul de neînțeles. Alta aparține profesorilor care operează cu termeni aleși la întîmplare, stabiliți ad-hoc, cu aprecieri și calificative cărora cu greu le descoperi corespondentul științific.

Evident, amîndouă aceste tendințe, reprobabile în egală măsură, trebuie combătute. Este necesar să cultivăm la elevi deprinderea de a utiliza noțiuni clare și precise, termeni care să exprime în modul cel mai exact caracterul unei opere literare, conținutul și ideile acesteia.

În strînsă legătură cu problema terminologiei de specialitate se află aceea a limbajului folosit în orele de literatură. Dealtfel, aici nu sînt decît două laturi ale aceleiași chestiuni, întrucît utilizarea unui limbaj literar corect în discuțiile pe marginea aspectelor literare înseamnă implicit grija pentru corectitudinea stilistică ca și grija pentru corectitudinea termenilor.

Am asistat recent la o lecție de literatură ținută la clasa a VIII-a „B” a Școlii medii nr. 1 din București. Prin specificul organizației lor, atît tema asupra căreia au fost verificate cunoștințele elevilor (Sintaxa poetică) cît și tema nouă predată (Versificația) au oferit numeroase prilejuri în care s-a vădit preocuparea de a-i deprinde pe elevi să utilizeze un limbaj adecvat discuțiilor asupra unor probleme literare. În prima parte a orei profesoara a cerut elevilor să definească unele procedee ale sintaxei poetice și să le exemplifice iar în cea de a doua parte, bazîndu-se de asemenea pe cunoștințele lor anterioare și pornind de la analiza unor versuri, a tratat diferite chestiuni privind ritmul și rima. În general lecția, care a cuprins un volum de cunoștințe destul de bogat, s-a desfășurat într-un ritm viu de-a lungul unui șir de întrebări și răspunsuri în cadrul cărora elevii au arătat ce este

inversiunea, ce numim repetiție, interogație și invocație retorică, antiteză etc. Pentru a căpăta certitudinea că acești termeni au fost însușiți corect profesoara i-a obligat pe elevi să-i utilizeze în analiza exemplurilor și ei au reușit să arate just unde a fost utilizat un procedeu sintactic sau altul. Cu siguranță că dacă preocuparea manifestată în cadrul acestei ore va fi continuată, elevii nu vor putea spune, atunci cînd vor întîlni, în analiza unui text, să zicem, o antiteză, nici că „aici autorul utilizează un contrast sugestiv aflat într-o ireconciliabilă opoziție” nici că „ne aflăm în fața unei discrepanțe realizate printr-o flagrantă situație a epitetelor la antipozii”. Aprecieri similare putem face și despre cea de a doua parte a lecției unde au fost corect și precis definite, fără complicațiile verbale parazitare devenite aproape firești la lecțiile altor profesori de literatură, ritmul sau cadența, diferitele tipuri de picior metric și de rimă etc.

La o altă lecție de literatură, ținută la clasa a VI-a „A” a Școlii medii nr. 32 din Capitală, am avut prilejul să ascultăm întrebări și răspunsuri în care s-au vehiculat mai puține noțiuni teoretice, dar la care am observat în același timp și mai multe neglijențe în limbaj. Astfel, profesoara nu a dat întotdeauna suficientă atenție formulării corecte a întrebărilor și uneori acestea au fost trunchiate, reluate într-un mod derutant. Există o scuză. Nu întotdeauna putem alcătui în vorbire fraze perfecte. Dar o grijă permanentă subordonată unui astfel de scop ne poate apropia de perfecțiune. Este necesar s-o manifestăm pentru că felul de a se exprima al profesorilor constituie un model pentru elevii lor. Un model pe care aceștia îl imită și care nu-și poate permite asemenea expresii cum a folosit profesoara respectivă: „acum vom studia opere din folclor și opere din creația populară”; „din ce parte a literaturii noastre sînt luate aceste opere?” etc. Desigur, dacă însuși profesorul vorbește așa, atunci el va accepta și din partea elevilor răspunsuri ca: „această operă are un conținut de patriotism, un conținut de luptă, un conținut de răzvrătire”, după cum va admite ca la întrebarea „Care este ideea ce se desprinde din aceste versuri?” elevii să facă aprecieri despre temă — așa cum s-a întîmplat la lecția la care ne referim. Profesorul are datoria să corecteze greșelile elevilor, să intervină chiar și acolo unde nu sînt greșeli evidente, dar unde stilul literar împune o reformulare, o exprimare mai adecvată, mai apropiată fie și printr-o nuanță de intenția gîndului exprimat.

Nici una, nici cealaltă din lecțiile citate nu au cuprins în planul problemelor de care ne ocupăm neglijențe numeroase și grave. Totuși, le-am pomenit aici pentru că au calitatea de a ne atrage atenția asupra exigențelor pe care le impun și în această direcție lecțiile de literatură.

OCT. BUZESCU

In curtea localului nou al Școlii de 8 ani din Satu Mare

Stăruință și simț de răspundere în muncă

Lecțiile de agricultură ținute în unitățile agricole socialiste cu elevii clasei a VII-a oferă profesorilor de specialitate multiple posibilități de a lega organic de practică cunoștințele predate în primele luni de școală cit și cele însușite în clasele anterioare. Astfel de lecții contribuie mult la înarmarea viitorilor absolvenți ai clasei a VII-a cu deprinderea de a lucra în agricultură pe baze științifice, desăvârșind pregătirea lor pentru munca în cadrul gospodăriilor agricole colective.

Întelegând că lecțiile ținute în G.A.C. trebuie să pună în primul rând accentul pe lucrările care stabilesc o unitate între cunoștințele teoretice prevăzute de programă și practică, profesorul Nicolae Balamoti de la Școala de 8 ani din Periș, raionul Răcari, a ales ca temă pentru aceste lecții lucrări practice în sectoarele pomicol și viticol ale gospodăriei, deoarece în clasă a studiat cu elevii, în primele săptămâni din trimestrul I, cunoștințe de pomicultură și viticultură. Elevii au participat la numeroase activități instructive, printre care pregătirea viței de vie pentru iarnă. Cu acest prilej ei au efectuat operații de tăiere și ușurare a butucilor, de copilit, de îngropare a butucilor în vederea iernatului, precum și stropitul de toamnă.

Desigur activitatea din cadrul lecțiilor practice nu s-a limitat la simpla efectuare a lucrărilor, ci a cuprins și discutarea unor probleme agrotehnice legate de acestea. Cu prilejul stropirilor de toamnă contra dăunătorilor, bunăoară, s-a pus în discuție problema dăunătorilor și a bolilor care se manifestă mai frecvent la plantațiile de viță din regiune, arătându-se și metodele cele mai eficiente de combatere a acestora. Astfel elevii și-au consolidat și completat cunoștințele privoitoare la felul cum se manifestă în cultură mana viței de vie, făinarea sau oidiumul, putregaiul alb și cenușiu, au aflat cum se combat aceste boli și au deprins operația de mînuire a aparatelor de stropit.

O serie de lucrări importante au efectuat elevii clasei a VII-a și în pepinieră, unde li s-a explicat cum se pregătește terenul pentru portaltoi. Participând la lucrări de stratificare a semințelor de portaltoi cit și la stropiri cu zeamă sulfocalcică în livadă și pepinieră, elevii și-au dat sea-

ma de faptul că puleții, fiind mai sensibili la atacul dăunătorilor, necesită o îngrijire mai atentă. Totodată ei și-au consolidat cunoștințele referitoare la biologia altoiului și portaltoiului, la modul cum aceștia se influențează reciproc și la criteriile pe baza cărora sint aleși. De asemenea, și-au îmbogățit cunoștințele referitoare la tipurile de altoire, pe care le-au învățat în orele de botanică din clasa a V-a și asupra cărora au revenit mai pe larg în acest an.

Tot în sectorul pomicol elevii au efectuat și alte lucrări de întreținere, pe care le-au deprins cu ușurință, ca de exemplu întreținerea și curățirea livezii, aplicarea îngrășămintelor organice și minerale, recoltarea și depozitarea fructelor etc.

Avînd în vedere faptul că lecțiile practice la clasa a VII-a se pot baza și pe cunoștințele referitoare la cultura plantelor de cîmp cîpătate anterior de elevii, în clasele a V-a și a VI-a, profesorul Balamoti a organizat lecții practice și în alte sectoare ale gospodăriei în care s-a desfășurat o activitate interesantă și instructivă pentru elevii. De pildă, aceștia au participat la lucrările de pregătire a terenului pentru însămînțatul griului de toamnă cit și la operațiunea de însămînțare, lucrări care au ocupat un loc important în preocupările gospodăriei în perioada respectivă. Elevii au dovedit că și-au însușit temeinic în trecut cunoștințele necesare pentru efectuarea acestor lucrări. Ei și-au reamintit cu ușurință care sint operațiile de pregătire a patului germinativ, consolidându-și totodată deprinderea de a le efectua.

Cu prilejul lucrărilor de recoltare a porumbului, legumelor și sfeclei cit și al operației de decoletare a sfeclei de zahăr, profesorul le-a cerut să vorbească despre întrebuințarea fiecărei părți din plantele recoltate. Elevii au indicat care părți ale plantelor sint întrebuințate în alimentația omului și care sint folosite pentru furajarea animalelor, au vorbit despre modul cum sint preparate furajele, ca și despre industrializarea sfeclei de zahăr.

Participînd la lucrările de treierat a florii soarelui, elevii au dovedit numeroase cunoștințe referitoare la biologia și cultura acestor plante. Ei au arătat că obținerea unei producții mari de semințe de floarea soarelui este condiționată de calitatea lucrărilor de întreținere, subliniind necesitatea arăturilor adînci de toamnă și primăvară. Precizări interesante au făcut elevii și atunci cînd, găsind unele capitole de floarea soarelui atacate de dăunători, au arătat care sint metodele de combatere a dăunătorilor florii soarelui. În timpul lucrării de treierat elevii au deosebit cu ușurință soiurile locale de soiul selecționat VNIIMK introdus în regiune de cîțiva ani. Ei au dovedit competență în observațiile asupra superiorității soiurilor selecționate, a căror sămînță conține un procent mai ridicat de ulei.

Folosind cu pricepere toate posibilitățile pe care le oferă lecțiile de lucrări practice agricole, profesorul poate lărgi orizontul cunoștințelor elevilor de clasa a VII-a, poate îmbogăți deprinderile lor și, în același timp, le poate consolida cunoștințele cîpătate în clasele anterioare. Efectuînd o gamă variată de lucrări acolo unde condițiile locale oferă această posibilitate, profesorul de specialitate dovedește stăruință și simț de răspundere în munca sa.

A. C.

C. DEMETRESCU

Dar contribuția clasei ?

Clasa a VII-a „B” de la Școala de 8 ani nr. 23 este socotită o clasă slabă, inactivă. Lecția de educație cetățenească ținută cu câteva zile în urmă la această clasă a confirmat într-adevăr existența unor lipsuri în ce privește nivelul pregătirii elevilor. Trebuind să-și expună cunoștințele referitoare la tema „R.P.R. — stat unitar, suveran și independent”, elevii s-au descurcat destul de greu în lămurirea noțiunilor implicate de această problemă, profesoara lor, tov. G. Niculescu, fiind nevoită nu o dată să dea singură răspuns la întrebările — clare și precise — pe care le-a pus clasei.

Într-adevăr, o clasă slabă. Și totuși...

Iată lecția nouă. Profesoara — un om tînăr, cu o bună pregătire de specialitate, cu interes pentru munca pe care este chemată să o desfășoare în școală, cu răbdare și bunăvoință în atitudinea față de elevi — se străduiește să le prezinte cit și mai sistematic noțiuni exacte. Oprindu-se la sarcinile actuale ale statului nostru democrat-popular, profesoara a analizat, prin comparație cu statele bazate pe exploatare, funcțiile statului democrat-popular și a vorbit tangențial — deși se cuvenea, conform titlului lecției, ca pe această să cadă accentul — despre unele sarcini actuale ale statului nostru democrat-popular. Apoi a trecut într-o schemă pe tablă funcțiile statului bazat pe exploatare și ale statului democrat-popular.

Expuse de către profesoară și scrise pe tablă... Dar cite elemente ale lecției nu puteau fi „scoase” de la elevii, căci erau cunoscute de ei din viață, din ziare: în ce constau funcțiile economico-organizatorică și cea cultural-educativă a statului democrat-popular, ce sarcini revin statului în exercitarea acestor funcții, prin ce căi au fost realizate sarcinile mari ale construcției socialiste în patria noastră, care sint prevederile Congresului al III-lea al P.M.R. în legătură cu desăvîrșirea construcției socialismului, ce însemnătate prezintă încheierea colectivizării agriculturii ș.a.m.d. N-ar fi

putut oare să se lămurească cu elevii, dacă ar fi fost mai insistent întrebăți, faptul că, sub conducerea partidului, statul organizează și conduce economia țării, că planifică dezvoltarea industriei, agriculturii și culturii, elaborînd planurile de stat care au putere de lege; faptul că statul, cu ajutorul oamenilor muncii și al organizațiilor de masă, controlează felul în care se aduc la îndeplinire planurile de stat, că ia măsuri pentru înlăturarea lipsurilor și a greutăților etc.? Nu ar fi putut să vorbească elevii, și nu profesorul, despre grija statului pentru dezvoltarea învățămîntului și culturii, grijă pe care o simt ei înșiși zi de zi?

Succesul în antrenarea clasei la lecție ar fi fost de asemenea asigurat dacă atît la verificarea însușirii cunoștințelor din lecția trecută cit și în predarea materialului nou s-ar fi făcut mai mult apel la gîndirea elevilor, la judecata lor. Se cerea ca întrebările de ce? cum? să intervină mai mult în lecție. Astfel se lămurea deplin, de pildă, de ce sint atît de strîns legate independența și suveranitatea unui stat, cum ne permite economia noastră să nu depindem de alte state, de ce numai planificarea duce la dezvoltarea armonioasă a tuturor ramurilor economiei naționale, de ce este nevoie de răspîndirea largă a culturii în mase etc.

S-ar putea obiecta, firește, că la o clasă slabă, „înceată”, pretenția de a „scoate” elementele lecției noi aproape numai de la elevi, este prea mare. Acest lucru este însă cu totul neîntemeiat. A dovedit-o însăși realitatea: la orele de lectură literară, elevii aceleiași clase sint mult mai activi, tocmai pentru că profesoara folosește la maximum aportul lor. La lecția privind poeziile lui Vasile Alecsandri despre războiul pentru independență, de pildă, această profesoară a evitat să vorbească ea însăși despre mijloacele artistice folosite de poet în exprimarea atitudinii sale de critică față de cei vinovați de mizeria și suferința luptătorilor întorși din acest război.

Deși a fost vorba de probleme subtile de analiză literară, sub conducerea profesoarei clasa și-a adus la maximum aportul, ceea ce a dat o valoare deosebită lecției.

Recunoaștem, nu este tocmai ușor să activezi o clasă obișnuită cu inerția, dar este necesar. Tocmai pe calea aceasta se poate lupta cel mai bine împotriva inerției însăși. Tovarășa Niculescu are suficiente calități care să o ajute în îndeplinirea acestei importante cerințe pedagogice. Are nevoie, pentru aceasta, doar de mai multă încredere în forțele proprii și în posibilitățile copiilor, de ajutorul colegilor cu mai multă experiență, care au avut timp să-și formeze o adevărată măiestrie în această direcție.

Am ridicat problema de mai sus pentru faptul că activizarea clasei în cursul lecției, apelul la aportul personal al elevilor, la judecata și gîndirea lor trebuie să stea mereu în atenția pedagogilor.

ANA COSMIN

Pentru acasă

După ce profesorul s-a convins că elevii cunosc conținutul poeziei „Eroii de la Plevna”, precum și ce deosebește de „Sergentul” și „Peneș Curcanul”, a analizat pe larg împreună cu clasa mijloacele artistice folosite de V. Alecsandri în această creație a sa. Revăzînd apoi pentru fixare cele discutate, profesorul a precizat ce au elevii de învățat acasă. El le-a cerut să aleagă singuri din poezie 10 versuri, despre care socotesc că ilustrează cel mai puternic atitudinea de critică socială manifestată de V. Alecsandri în creația „Eroii de la Plevna”.

Foarte bună este ideea profesorului, căci în loc să pretindă doar învățarea celor ce s-au spus la lecția nouă, el a găsit și un mijloc prin care să-i pună pe elevi în situația de a gîndi mai adînc la conținutul poeziei, de a aduce ceva personal în analiza ei.

— Poate, le-a spus profesorul, nu toți veți socoti exact aceleași versuri ca fiind cele mai semnificative din punctul de vedere care ne interesează. O parte vor alege unele versuri, alții altele sau o parte din acestea ș.a.m.d.

Intervenția a fost cit se poate de bine venită, trezînd interesul elevilor față de problemele abordate în clasă și stimulînd posibilitățile fiecăruia de adîncire a operelor literare.

Procedînd astfel, profesorul înlătură primejdia de a face din elevii lui niște bucheri, niște oameni fără personalitate, contribuînd la formarea lor ca oameni capabili, obișnuiți să gîndească.

A. C.

Instructaj practic în secția de tricotaje a Școlii profesionale de pe lângă F.R.B.

Instruirea în ateliere

În cadrul planului de învățămînt al școlilor profesionale instruirea practică are o pondere deosebită începînd chiar din anul I, deoarece formarea primelor deprinderi de muncă joacă un rol esențial în dezvoltarea profesională a viitorilor muncitori. Sistemul de instruire practică care reușește să satisfacă în cea mai mare măsură buna pregătire a ucenicilor este acela care se realizează pe baza executării unor produse complexe. El presupune executarea în primul rînd a operațiilor simple în ordinea programei școlare și apoi repetarea lor în cadrul unor lucrări complexe. Toate operațiile se aplică, în cadrul acestui sistem asupra unor materiale care, prin confecționare, se transformă în obiecte utile. În acest fel instruirea pe produse complexe are un pronunțat caracter educativ, deoarece elevii se simt răspunzători pentru materialul care le-a fost încredințat și pentru predarea în termen a lucrărilor.

Totuși, există încă unii maiștri care evită să folosească acest sistem. Așa procedează de pildă maiștrii-instrucitori de la meseriile confecției pentru femei și copii. Fără să țină seama de avantajele care s-ar putea obține prin sistemul de instruire practică pe produse complexe, ei dau elevilor să execute unele operații din programa școlară cum ar fi „punctele manuale” sau „punctele de ornament” pe bucăți de postav, deși le-ar putea aplica pe obiecte utile, ca saci de lucru, servete etc.

În alte cazuri se ivesc unele greșeli chiar în aplicarea sistemului de instruire pe produse complexe. Astfel, unii maiștri-instrucitori cer elevilor încă de la începutul anului școlar să execute integral obiecte utile, fără să le fi predat treptat operațiile componente ale lucrării. De pildă, la o lecție cu tema „Pilierea metalelor” s-a cerut executarea integrală a compasului de trasat, fără a se fi predat operațiile de găurire, zencuire, rodare, lustruire etc., prevăzute în programă. Într-un asemenea caz se neglijează aplicarea principiului asimilării conștiente, sistematice și temeinice a cunoștințelor, ceea ce conduce la o pregătire cu caracter meșteșugăresc.

O problemă de mare însemnătate pentru buna pregătire a viitorilor muncitori este realizarea corelației între instruirea practică și obiectele de cultură profesională, în special desenul tehnic. În general, atunci cînd maiștrii aplică corect programa școlară de instruire practică, corelația cu desenul poate fi bine realizată. Astfel, pentru executarea operațiilor de îndreptare

a metalelor, de trasare plană, de tăiere și chiar de pilire nu sînt necesare schițe, ci este suficient un desen de contur, care poate fi executat pe baza cunoștințelor de desen geometric predate anterior. În partea finală a predării temei „Pilierea metalelor” apare necesitatea executării unor schițe simple. Pentru aceasta trebuie alese piese necomplicate, astfel ca elevii să le poată executa pe baza noțiunilor elementare pe care le-au primit la desenul de proiectie.

O problemă care îi preocupă pe maiștrii-instrucitori este aceea a momentului cînd trebuie să execute ei desenul. Experiența arată că atunci cînd desenul este simplu (desen de contur sau schiță) el poate fi executat de maestru în timpul lecției, cu mîna liberă, elevii reproducîndu-l în caietul de notițe. În cazul cînd schița este mai complicată și necesită mai mult timp pentru execuție, este bine ca maiștrii-instrucitori s-o facă pe tablă înaintea orei și să le-o explice elevilor pentru ca aceștia s-o poată citi corect și s-o reproducă ulterior în caiete. O dată cu începerea utilizării documentației tehnice, după ce desenul este executat pe tablă și citit este indicat să li se dea elevilor fișe tehnologice confecționate anterior.

După executarea desenului se trece la executarea operațiilor asupra materialului cu care se lucrează. Aici se ridică o altă problemă importantă — introducerea normelor de timp. În vederea stabilirii normei de timp pentru lucrările ce se execută în anul I unii maiștri-instrucitori

au cronometrat executarea operațiilor de către ucenicii din anul II în condițiile de muncă specifice atelierelor, stabilind apoi coeficienți de reducere a normei pentru perioadele de instruire practică.

În realizarea unor lucrări de calitate obțin rezultate bune în-deosebi acei maiștri-instrucitori care se sprijină în munca lor de îndrumare a ucenicilor pe mijloacele intuitive. Ei utilizează astfel în cadrul lecțiilor diferite planșe tipărite precum și planșe confecționate cu ajutorul elevilor, ca și panouri prezentînd procesul tehnologic.

Condiții bune de instruire practică oferă așa-numitele dulapuri metodice, ale căror panouri cuprind tot materialul didactic necesar predării unei teme. De asemenea planșele pe care le conține dulapul metodic, precum și condițiile bune pe care le creează acesta pentru proiectarea filmelor și diafilmelor dau posibilitatea unei mai bune înțelegeri a procesului tehnologic de către elevi și a informării acestora asupra principalelor aplicații practice în producție a operațiilor studiate de ei.

Folosirea dulapurilor metodice la unele unități școlare cum sînt Școala de meserii din Iași sau grupurile școlare de petrol-chimie din Iași și Bacău a contribuit mult la ridicarea nivelului instructajelor practice.

Valorificarea cât mai largă a experienței pozitive în ceea ce privește instruirea pe lucrări complexe constituie o cale importantă de îmbunătățire continuă a pregătirii ucenicilor.

Ing. ED. CUPFER

Activitatea comisiilor metodice

Experiența anilor școlari trecuți a dovedit din plin că este de importantă contribuția comisiilor metodice, atunci cînd acestea lucrează bine, la ridicarea nivelului procesului instructiv-educativ. Pornind de la rezultatele dobîndite anterior, colectivul didactic al Centrului școlar de cooperatie din Oradea se preocupă să îmbunătățească substanțial în acest an școlar activitatea comisiilor metodice.

Ca responsabili ai comisiilor au fost numiți profesori cu experiență în munca didactică, oameni care cunosc specificul activității în domeniul pregătirii cadrelor pentru cooperatie de consum. Încă înaintea deschiderii anului școlar, comisiile și-au întocmit, sub îndrumarea conducătorii școlii, planuri de muncă în care au prevăzut o serie de obiective importante în domeniul instruirii teoretice și practice, ca și în domeniul educației. Așa de pildă s-a prevăzut organizarea unor lecții deschise de contabilitate, de merceologie, de organizarea și tehnica comerțului cooperatist, ca și organizarea unui instructaj practic în magazinul școlar. Acestea vor fi urmate de referate privind metodică predării și a recapitulării cunoștințelor. De asemenea s-a prevăzut prezentarea unor recenzii asupra manualelor școlare și a unor referate privitoare la confecționarea materialelor didactice și folosirea lor în cadrul lecțiilor, la îndrumarea activității elevilor în cadrul magazii-

nului-cooperativă al școlii, la desfășurarea practicii în unitățile cooperatiei de consum, precum și la activitatea cercurilor pe materii ale elevilor.

Deși de la începutul anului școlar a trecut puțin timp, comisiile metodice au și desfășurat unele acțiuni valoroase. Astfel comisia metodică a diriginților a discutat și definitivat tematica orelor educative pe trimestrul I, a stabilit care trebuie să fie conținutul caietului de dirigenție, folosind în acest sens experiența unor școli tehnice de cooperatie din U.R.S.S., cu care întreține legături prin corespondență. De asemenea s-a organizat o consfătuire cu părinții elevilor.

Comisia metodică de contabilitate și planificare a stabilit planul de sprijinire și îndrumare concretă a activității magazinului-cooperativă al școlii și a asigurat formularele și imprimabilele necesare pentru întocmirea lucrărilor practice — monografii, proiecte de plan etc.

Toate comisiile metodice au analizat programele școlare, stabilind măsuri pentru eliminarea paralelismului în predare.

Ridicarea nivelului procesului instructiv-educativ, înarmarea elevilor cu temeinice cunoștințe și deprinderi, cere din partea tuturor comisiilor metodice o activitate susținută, bazată pe aplicarea creatoare a principiilor pedagogiei marxist-leniniste la specificul școlii.

Prof. DUMITRU BABIN

Trepte ale pregătirii artistice

În școala noastră — care este o școală de arte plastice — se dă o mare atenție cursului elementar, în vederea asigurării posibilităților de educare artistică a elevilor cu aptitudini deosebite, care să fie îndreptați spre învățămîntul mediu de specialitate, ca și a pregătirii tinerilor ce vor anima activitatea artistică de amatori în instituțiile și întreprinderile unde își vor desfășura munca.

Pentru a cunoaște cât mai bine aptitudinile elevilor, în primele două trimestre ale clasei a V-a le dăm spre executare lucrări din imaginație care solicită memoria, fantezia, simțul pentru culoare și volum și simțul perspectivei. Apoi, în ultimul trimestru, stăruim asupra formării unor priceperi și deprinderi precise și simple în legătură cu paginația, proporția și măsurarea de la distanță.

În continuarea acestui proces, în clasa a VI-a, repartizăm un număr egal de ore pentru temele după natură și cele din imaginație și micșorăm tematica lucrărilor decorative. Acum introducem controlul construcției lucrărilor prin folosirea orizontalei și perpendiculare și cău-

tăm să dezvoltăm pricepera elevilor de a reda volumul prin valori (lumină și umbră) la desen și expresia acestora în culoare, la pictură).

În clasa a VII-a tindem la perfecționarea celor însușite în clasele anterioare. Întrerupem lucrările cu caracter decorativ și sporim mult, în schimb, numărul de ore pentru studiul după natură. Treptat, elevii dobîndesc cunoștințe și priceperi privind organizarea imaginii, ca și deprinderi tehnice de utilizare corectă a materialelor.

În cursul mediu urmărim dezvoltarea în continuare a aptitudinilor elevilor, înarmarea lor cu cunoștințe teoretice și practice, cu deprinderi de muncă specifice fiecărei discipline, educarea gândirii lor artistice și stimularea posibilităților lor creatoare. În acest scop punem accent deosebit pe studiul temeinic al naturii, al modelelor, elementul principal fiind construcția plastică, adică așezarea modelului într-o lumină corespunzătoare, care să pună în valoare forma plastică a obiectelor. Elevii sînt ajutați apoi să înțeleagă cum pot reda în alb-negru diferențierea croma-

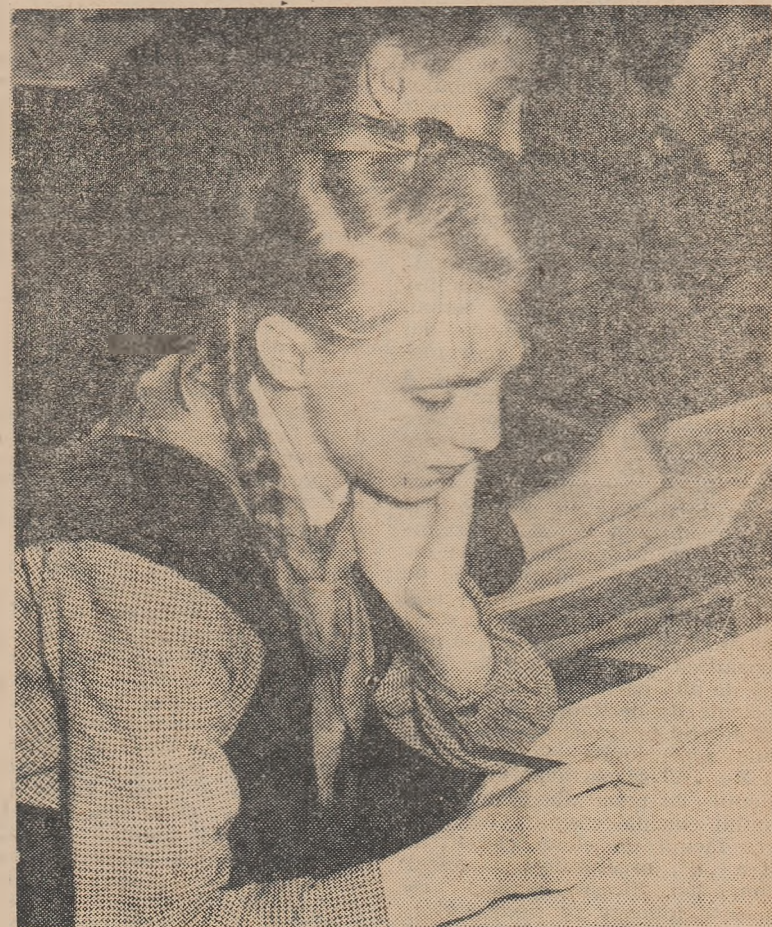
tică și structura materială a obiectelor.

Studiul figurii umane îl începem cu detaliile figurii, în prima etapă după modele antice, iar apoi după modele vii. În ultima clasă stăruim asupra redării expresivității modelului.

Un accent deosebit punem pe însușirea cunoștințelor de desen, deoarece numai pe baza acestora pot fi însușite cu succes toate celelalte discipline grafico-plastice și li se poate asigura elevilor o pregătire corespunzătoare.

Totodată însă ținem seama de faptul că studiul picturii, care se axează pe redarea cromatică a așezării spațiale a obiectelor și a semnificației lor, asigură mai complet decît desenul și sculptura educarea gustului estetic. În cadrul studierii picturii în școala medie de arte plastice elevii se familiarizează treptat cu problemele armoniei cromatice a culorilor înrudite, contrastante, neutre, a culorilor calde și reci. Metoda pe care o folosim cu precădere în predarea picturii este tot aceea a studiului după natură.

Sculptura se predă în școala medie de arte plastice la toate clasele, paralel cu desenul și

Oră de desen după model la o școală de artă plastică

pictura. Îndrumarea pe care o dăm elevilor în acest domeniu pornește de la forme simple, trecînd treptat la obiecte mai complicate, la detalii ale figurii umane și încheindu-se cu studiul de cap după model antic și apoi după model viu.

O deosebită atenție acordăm orelor practice de atelier în care se realizează aplicarea cunoștințelor de desen și pictură. În atelierelor noastre de ceramică de grafică, de textile și gravură se desfășurază lucrări de o reală valoare artistică. În același timp organizăm și deplasări ale elevilor în țară. În timpul practicii de vară din ultimii ani elevii noștri au cunoscut diferite regiuni pitorești ale țării, ca și o serie de centre industriale. Ei au vizitat astfel Brașovul, Iașul, Tulcea, Abrudul pe care au avut prilejul să le cunoască din punct de vedere economic, poli-

tic și geografic. Apoi elevii au consemnat în lucrările lor specifice acestor locuri.

Toamna, după începerea anului școlar, organizăm în localul școlii o expoziție care cuprinde lucrările elevilor din practica de vară. Expoziția constituie pentru noi un prilej de analiză a muncii elevilor pe teren, unde libertatea interpretativă și factorul emoțional sînt mai puternice, dîndu-ne posibilitatea să apreciem astfel cât mai deplin însușirile lor.

La baza muncii întregului nostru colectiv stă dragostea pentru specialitate, dorința de a ridica din mijlocul elevilor creatori de frumos în stare să făurească opere la nivelul înalțelor exigențe artistice și ideologice ale partidului și poporului.

Prof. ARITON T. PETRESCU
directorul Școlii medii de arte plastice din București

„Vorbiți tare!”

Un scurt popas în drum spre casă într-unul din scuarurile cartierului Giulești

În timpul liber

Peste tot unde se poate învăța ceva, în orice loc în care domnesc frumosul, arta, sint prezenți și ei — sutele și miile de elevi ai patriei, cu tinerețea lor clotoitoare, cu pasiunea lor de a cunoaște mai mult, mereu mai mult. Către aceasta îi îndrumă cu dragoste, cu pricepere profesorii, diriginții.

I-ați întâlnit de nenumărate ori în sălile liniștite ale muzeelor, poposind îndelung, plini de interes asupra unui document, asupra unei picturi sau sculpturi. Ați stat alături de ei în bibliotecă și ați văzut cu cită sete și nerăbdare răsfoiesc paginile unei cărți. I-ați întâlnit adesea în sălile de teatru, de concert sau de cinematograful și le-ați privit cu admirație chipurile îmbujorate de emoție. I-ați regăsit apoi plimbându-se la braț prin parcuri și v-ați molipsit de risul, de voioșia lor tinerească.

Am stat într-o zi de vorbă cu tovarășul Nicolae Moțoi, dirigintele clasei a X-a „B” de la Școala medie nr. 5 din Capitală și, printre altele, l-am întrebat cum organizează timpul liber al elevilor săi. Ne-am dat seama, din felul cum ne-a răspuns, că tov. Moțoi consideră activitatea extrașcolară drept un mijloc important de înțelegere a colectivului clasei, de educare a elevilor. De aceea i-a și acordat atenția cuvenită.

În colaborare cu profesorii și cu organizația U.T.M., dirigintele clasei a X-a „B” de la Școala medie nr. 5 din Capitală și, printre altele, l-am întrebat cum organizează timpul liber al elevilor săi. Ne-am dat seama, din felul cum ne-a răspuns, că tov. Moțoi consideră activitatea extrașcolară drept un mijloc important de înțelegere a colectivului clasei, de educare a elevilor. De aceea i-a și acordat atenția cuvenită.

În colaborare cu profesorii și cu organizația U.T.M., dirigintele clasei a X-a „B” de la Școala medie nr. 5 din Capitală și, printre altele, l-am întrebat cum organizează timpul liber al elevilor săi. Ne-am dat seama, din felul cum ne-a răspuns, că tov. Moțoi consideră activitatea extrașcolară drept un mijloc important de înțelegere a colectivului clasei, de educare a elevilor. De aceea i-a și acordat atenția cuvenită.

Într-una din săptămânile trecute, într-o dimineață de duminică cu soare auriu de toamnă, elevii clasei a X-a „B” au făcut împreună cu dirigințele lor o vizită la Muzeul de artă al R.P.R.. S-au oprit la galeria de artă universală. Mulți dintre ei vizitaseră în repetate rânduri muzeul. De data aceasta însă dirigințele le propuseseră — și ei au primit cu entuziasm — să stăruie în timpul vizitei asupra felului cum trebuie privit un tablou pentru a-i înțelege întreaga valoare, întreaga semnificație. Lecția, căci a fost o adevărată lecție de istoria artelor și de estetică, a durat aproape până la prânz. Ghidul s-a oprit cu ei în fața fiecărui tablou, le-a vorbit despre felul cum să-l privească, la ce distanță, din ce unghi. Și fiecare elev a fost numai ochi și urechi. Dovada cea mai concludentă a interesului pe care l-a stărnit vizita la muzeu este că elevii au propus dirigințelor să organizeze în acest an, în timpul liber, câteva discuții despre istoria artelor.

Tovarășul Nicolae Moțoi ne-a mai vorbit și despre alte acțiuni la fel de interesante organizate cu elevii în anul acesta. Îi place să povestească despre ele până în cele mai mici amănunte, să arate în ce măsură i-au interesat pe elevi, ce le-a plăcut, ce nu. Spunea, bunăoară, că de curând a vizionat cu ei, în colectiv, piesa „Siciliana” de Aurel Baranga. Dorind să cunoască părerea elevilor asupra problemelor ridicate în piesă, a organizat o discuție pe marginea ei. Cu bucurie a constatat că elevii au înțeles semnificația piesei, au îndrăgit eroii pozitivi și au judecat cu asprime pe cei negativi. Asemenea discuții se vor mai organiza în lunile următoare pe marginea pieselor „Oceanul” de Al. Stein și „Mlaicu Vodă” de Al. Davilla. Dirigințele ne-a vorbit apoi de audțiile muzicale pe care le-a organizat pentru elevi, de plimbările în parcuri, de reuniunile cu temă.

Proiecte de viitor? Iată-l pe cel mai apropiat: peste câteva zile elevii clasei a X-a „B”, însoțiți de dirigințe și de câțiva profesori, vor vizita cel de al 4-lea Pavilion de mostre. Va urma apoi un concurs „Cine știe ciștișă” pe marginea realizărilor economice țării noastre.

Despre timpul liber am discutat și cu elevii clasei — tineri dezghețați, prietenoși, gata să-ți vorbească despre preocupările lor, despre ce-i atrage și-i pasionează. Ne-au spus că le place mult să-și petreacă timpul liber în comun. De fapt, la ei s-a statornicit încă din anii trecuți această tradiție. În colectiv, când fiecare contribuie cu ceva, se pot organiza activități mai frumoase, mai interesante. În felul acesta și ei s-au putut cunoaște mai bine, au putut lega prietenii mai trainice. Fiecare este preocupat acum să contribuie la organizarea timpului liber în mod cât mai plăcut și mai util. Se sfătuiesc cu dirigințele și pregătesc activități.

S-au gândit bunăoară să facă abonamente la „Seara prietenilor filmului” căci au aflat că în cadrul ei se prezintă multe lucruri interesante din istoria cinematografului. Firește, dirigințele a primit cu bucurie această propunere.

După cum se vede dirigințele clasei a X-a „B” de la Școala medie nr. 5 a știut cum să organizeze timpul liber al elevilor. Ținând legătura cu organizația U.T.M., fără să-i supraîncarce pe elevi, alegând acțiuni potrivite vârstei și preocupărilor tinerilor ce i-au fost încredințați, dirigințele a făcut din activitatea extrașcolară un auxiliar de preț al muncii instructiv-educative. Nu-i de mirare că acum elevii însuși au o orientare bună în această privință și putem crede cu îndreptățire că și după ce vor termina școala vor ști cum să-și petreacă în chip util timpul liber.

MONICA VERDEȘ

Educația comunistă — expresia celui mai înalt umanism

(Urmare din pag. 1)

burghez, în perioada când burghezia era în dezvoltare, a luat forma individualismului. Potrivit acestui așa-zis umanism, „puternicului și bogatului le este îngăduit totul”, „omul este lup față de om”, „sau jefuiești, sau ești jefuit”. Aceste precepte crude și cinice ale claselor exploatare demonstrează cu prisosință că individualismul și umanismul se exclud reciproc, că individualismul înseamnă antiumanism.

Calea spre adevărata libertate a personalității a deschis-o Marea Revoluție Socialistă din Octombrie. Unul din țelurile comunismului este tocmai dezvoltarea multilaterală și armonioasă a personalității umane, țel în realizarea căruia un rol de frunte îi revine școlii. „Școala sovietică — a arătat N. S. Hrușciiov la Congresul al XXII-lea al P.C.U.S. — joacă un rol deosebit de important în dezvoltarea multilaterală și armonioasă a omului. Educându-i pe elevii în spiritul comunismului, trebuie să le cultive: cele mai bune calități și deprinderi, să-i pregătească pentru o muncă conștiințoasă, după capacități, pentru folosirea rațională a bunurilor obștești, pentru respectarea neabătută a normelor moralei comuniste și a regulilor de conviețuire. În educația tinerei generații un mare rol revine cadrelor didactice, care, pe bună dreptate, pot fi considerate îndrumătorii spirituali ai tineretului”.

În opoziție cu școala burgheză și cu întreaga orânduire capitalistă, școala socialistă, orînduirea socialistă, umanismul comunist promovează nobilele sentimente al colectivismului, al tovarășiei, al

Există expresii atât de puternic înrădăcinate, încît devin aproape tradiții. Cine nu a auzit măcar o dată un părinte spunînd copilului său, atunci cînd acesta pornește la școală: „Și vezi, dacă te ascultă să vorbești tare!”

Să ne oprim puțin asupra acestui deziderat al „vorbitului tare” pentru că — deși în aparență minor — are implicații de ordin educativ destul de largi.

Îndată ce intră într-un colectiv de muncă organizat — grădinița sau școala — copilul trebuie să se încadreze într-un anumit regim de viață, să respecte unele cerințe, reguli de comportare. Bunăoară, tuturor copiilor li se cere să știe să asculte și, la rîndul lor, să vorbească, să se facă înțeleși. De aici a izvorît necesitatea că, atunci cînd un copil vorbește pentru întregul colectiv, cu scopul deci de a fi ascultat de toți, să vorbească atât de tare, încît să fie auzit cu ușurință. Nici un educator nu poate fi de acord să se îngăduie copiilor exprimarea neclară, abia șoptită, din care cu greu se poate înțelege ceva. Și, pentru a o combate, li se cere mereu copiilor care au o asemenea tendință să repete cele spuse, să-și corecteze vorbirea. Iată un lucru bun, asupra necesității căruia nu există nici un fel de îndoieli.

Trebuie însă oare ca, pornind de la o grijă justificată față de exprimarea copiilor, să ajungem la exagerări? Neîndoiește nu!

Și totuși, se pare că nu numai părinții, dar și unii învățători și profesori țin cu orice preț ca elevii să vorbească tare, exagerat de tare. De câte ori întîlnim cadre didactice care și-au impus pînă într-atît să ofere ele însele un model de asemenea vorbire, încît nu numai că folosesc în clasă un ton strident, de o intensitate maximă, dar nu mai pot vorbi alt-

fel nici în afara lecțiilor, în cancelarie cu colegii sau la ei acasă?

De câte ori nu li se cere elevilor în clasă: vorbiți tare! — mai ales în primele clase. Iar jelul care nu se conformează indicației este obligat să repete cele spuse pînă cînd ajunge la intensitatea dorită de învățător.

Așa se face că elevii cărora li se tot pretinde aceasta se deprind a folosi — în special în clasă — un ton nefiresc, atât de forțat, încît se pierde nu numai intonația justă, potrivită sensului celor spuse, ci și posibilitatea copilului de a se concentra asupra conținutului vorbirii, el fiind preocupat, în primul rînd, „să vorbească tare”. În aceste cazuri nu se mai pot sesiza sensurile, nuanțele; vorbirea își pierde expresivitatea, devine monotonă, nu mai poate reflecta și reda emoții, nu mai scoate în evidență ideile importante, nu mai subliniază esențialul.

În plus, efortul de a vorbi tare, de a asculta și urmări mai mult timp o vorbire prea intensă, obosește sistemul nervos, face să scadă randamentul muncii elevilor, slăbește atenția lor pentru lecție, favorizînd indisciplina. De altfel, în asemenea condiții indisciplina, conversațiile „particulare” între elevi capătă amploare, fiind nestingerite, ba chiar favorizate, la adăpostul vorbitului tare „oficial”, care acoperă rîmnoarea clasei.

Iată deci suficiente argumente pentru a da de gîndit partizanilor „vorbitului tare” la lecție.

N-ar fi bine să renunțăm la învechitul „vorbiți tare” și să ne străduim ca la lecțiile noastre disciplina să fie atât de bună încît să se audă și cînd se vorbește cu voce normală?

L. G.

necesare unei vieți demne de epoca celei mai înalte civilizații.

Cîtă deosebire între poziția burgheziei — care asuprește, exploatează, desconsideră munca și umilește pe oamenii muncii — și poziția comunistilor, care glorifică și preamăresc munca, apreciînd-o drept izvorul prosperității tuturor membrilor societății, principala cheazăie a progresului. Iată de ce a educa elevii în spiritul dragostei de muncă, a înrădăcina în conștiința lor ideea că omul nu poate trăi fără să creeze mijloace de existență, fără să depună o muncă conștiințoasă pentru binele societății este o misiune cu adevărat înălțătoare, determinată de înaltul umanism care caracterizează școala și întreaga societate socialistă.

Marea forță a umanismului comunist rezidă în faptul că socialismul asigură dezvoltarea multilaterală a tuturor membrilor societății. În afară de clasa muncitoare, de partidul său comunist și de statul său socialist în istorie nu a existat altă clasă, alt partid și un alt stat care să-și propună ca sarcină dezvoltarea aptitudinilor și talentelor tuturor oamenilor muncii.

Umanismul comunist exercită o imensă influență asupra conștiinței oamenilor din întreaga lume. Uriasele succese obținute în Uniunea Sovietică, în țările socialiste, în formarea omului nou uimesc lumea.

Cultura comunismului s-a ridicat pe o treaptă nouă, superioară în dezvoltarea culturală a omenirii, iar umanismul comunist s-a afirmat ca adevăratul umanism.

Cu privire la filmul de învățămînt

Uriașă dezvoltare pe care o cunoaște știința în zilele noastre a făcut ca pelicula și tehnica cinematografică să ocupe un loc de însemnătate tot mai mare nu numai în domeniul cercetării și al difuzării informației științifice, dar și în domeniul învățămîntului.

În ultimii ani, cinematografia noastră științifică se afirmă din ce în ce mai mult pe plan mondial, participînd, în calitate de membru, la congresele anuale ale Asociației Internaționale a Cinematografiei Științifice, unde marchează o prezență din ce în ce mai vizibilă în domeniul filmelor de știință popularizată, de cercetare și de învățămînt.

Despre unele probleme legate de specificul acestui din urmă gen de filme am mai avut prilejul să scriu în coloanele „Gazetei învățămîntului”. Problema a fost recent discutată la lucrările celui de-al XVI-lea Congres A.I.C.S. ce a avut loc la Varșovia.

Filmul de învățămînt — important auxiliar audio-vizual în procesul instructiv-educativ — este de obicei o peliculă de 3—5 minute care tratează un subiect bine determinat din ansamblul unui curs sau unei discipline. Menirea unei asemenea pelicule este de a concretiza pentru elev noțiuni teoretice cu caracter mai mult sau mai puțin abstract, din domenii diverse ale științei (matematică, fizică, biologie, chimie etc.); asemenea pelicule pot avea și caracterul de test în domeniul cercetării, dar totdeauna vor însoți expunerea profesorului și vor fi proiectate cu repetiție, dacă acest lucru este util asimilării temei date.

Se înțelege de la sine că filmele destinate învățămîntului în scopul asimilării mai adînci și

mai eficiente a cunoștințelor trebuie să se caracterizeze în primul rînd prin puritatea tratării didactico-științifice, orice tendință de „hibridizare”, de utilizare a unor mijloace cinematografice caracteristice filmelor cu altă destinație fiind contra-indicată din punct de vedere pedagogic și în ultimă instanță neeficientă.

Or, tocmai în aceste privințe se impune, după părerea mea, să aducem îmbunătățiri în munca de realizare a filmelor pentru învățămînt și să încercăm să ne debarasăm de nota de „universalism” care caracterizează o serie de filme realizate pentru învățămîntul de cultură generală. Mă refer la filmele „Centrale electrice”, „Coloranții organici de sinteză” și „Oțelul”, care cuprind atîtea elemente încît forțamente problemele sînt tratate la suprafață, împovărînd, supralicitînd și dispersînd atenția elevului. Dacă ținem seama și de faptul că realizarea unor asemenea filme de genul „de toate pentru toți” angajează și cheltuieli foarte mari, atunci vom face și treabă de buni gospodari dacă vom pune accentul, în anul care vine, pe realizarea unor filme de 50—150 m, judecînd bineînțeles cu răspundere care parte anume a unei discipline date solicită o expunere auxiliară cinematografică și care nu.

Ne vom strădui să realizăm filme concise, cu imagini explicite, care să folosească, pentru elucidarea problemei tratate, metode cinematografice originale, dînd astfel un ajutor cu adevărat eficient profesorilor în munca lor didactică.

SILVIA ARMAȘU

director adjunct,

al Studioului cinematografic „Al. Sahia”

Bibliografie

A apărut REVISTA DE PEDAGOGIE Nr. 9/1962.

În acest număr se publică editorialul „La început de an școlar”.

Rubrica STUDIIL ȘI CERCETĂRII cuprinde articolele: „Școala în slujba dezvoltării economice și sociale” de Sava Ganovski, „Dezvoltarea capacității de apreciere și autoapreciere obiectivă la elevii mici privind activitatea de învățare” de Victor Țircovnicu, „Cu privire la însușirea unor noțiuni de mecanică de către elevii din clasa a VI-a” de E. Fichbein, N. Hanga, I. Popescu, L. Rădulescu, E. Zamfir și M. Floru, „Formarea deprinderilor de autocontrol în procesul instruirii practice a elevilor” de I. Radu, V. Nicoară și E. Erdely, „Contribuția cărturarilor din România la valorificarea principiilor inovatoare ale operei „Orbis pictus” de Ștefania Știrbu.

La rubrica CONSULTAȚII—DISCUȚII—CRONICA sînt cuprinse articolele: „Despre necesitatea unei programe a muncii educative” de Sofia Sorescu, „Pentru îmbunătățirea muncii educative în școală” de Gheorghe Călugărița, „Modernizarea învățămîntului matematic în școală” de C. A. și I. L., „Comemorarea lui J. J. Rousseau” de Lucian Voiculescu, „Probleme de educație în discuția seminarului

internațional de la Sofia” de G. F.

Articolul „Psihologia pedagogică în Republica Federală Germană” de Tiberiu Bogdan este cuprins în rubrica DE PESTE HOTARE iar la rubrica CRITICA ȘI BIBLIOGRAFIE se publică recenziile: „Educația ateistă în școală” de Maria Bărgăuanu și „O lucrare utilă pentru munca de educare a copilului în familie” de Maria Voicu.

★

A apărut GAZETA MATEMATICĂ ȘI FIZICĂ, seria A, nr. 9, septembrie 1962.

La rubrica STUDIIL ȘI NOTE revista publică articolele „O privire asupra unor probleme de analiză numerică” de F. Rado, „Teorema cercului și aplicațiile ei” de Viorica Iacob și „Asupra zerourilor unor funcții” de I. M. Miu.

Rubrica ÎNVĂȚĂMÎNT cuprinde articolele „Despre calculul cu radicali” de A. Hollinger și „Aparat pentru determinarea accelerației gravitației” de Al. Nădăban.

Articolul „Conferința de geometrie de la Kiev. Participarea românească”, publicat la rubrica VIAȚA ȘTIINȚIFICĂ, este semnat de N. Mihăileanu.

Revista mai cuprinde rubricile VIAȚA SOCIETĂȚII ȘI DATE ASTRONOMICE.

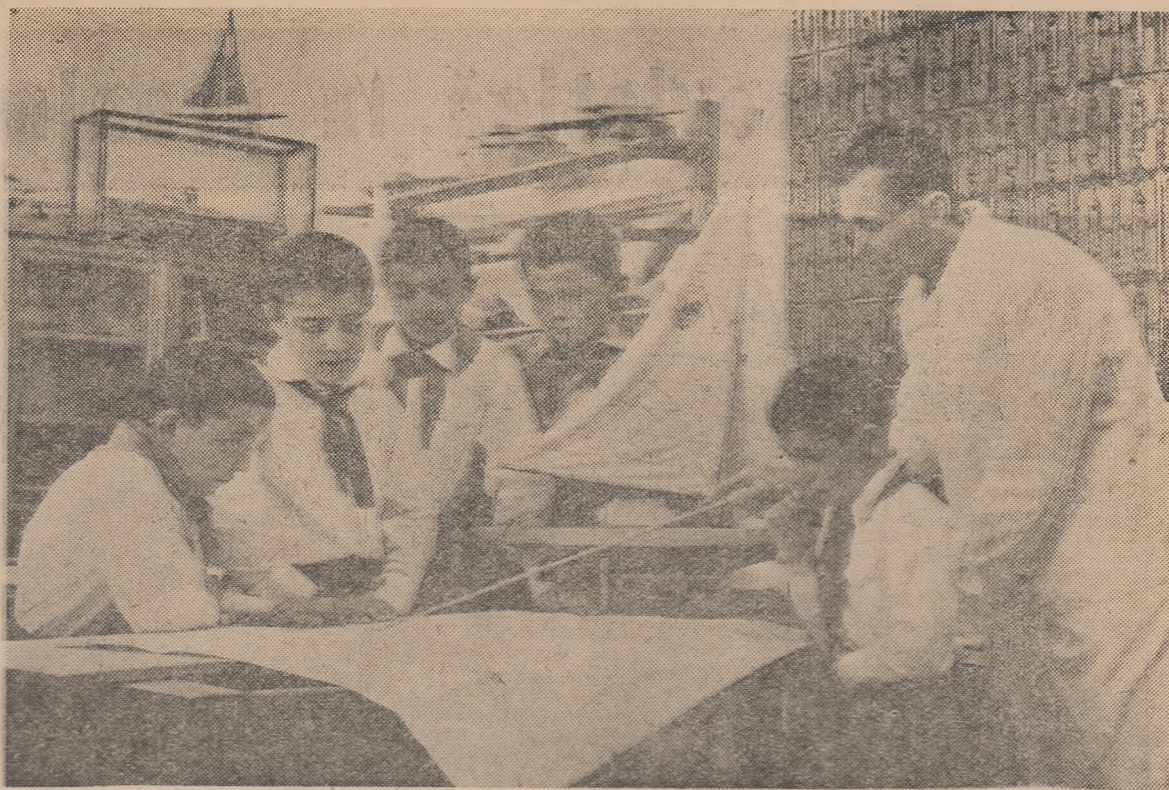
Învățători, profesori, educatoare, maiștri-instructori!

abonați-vă la

„GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI”

Gazeta publică regulat materiale privind munca din învățămîntul de cultură generală, din învățămîntul profesional și tehnic, articole de îndrumare pedagogică și metodică, prezintă experiența celor ce muncesc în școli.

Abonindu-vă pe un an întreg vă asigurați colecția completă a gazetei. Costul unui abonament pe un an este de 13 lei.

Ședință de lucru la cercul de navomodel de la Palatul Pionierilor din Capitală

Sportul în școală

„Cupa orașului București”

De la începutul săptămîinii trecute, elevii școlilor din Capitală participă cu însuflețire la o mare competiție — „Cupa orașului București” organizată pentru ei din inițiativa Secției de învățămînt a Sfatului popular al Capitalei, Comitetul orașenesc U.C.F.S. și Consiliul orașenesc U.C.F.S. și ziarului „Informația Bucureștilui”. Competiția a adus pe stadioane și în sălile de sport elevi iubitori a patru ramuri sportive: atletismul, gimnastica, șahu și tenisul de masă.

„Cupa orașului București” urmărește să dezvolte interesul tineretului studios pentru sport

pentru practicarea organizată, pe baze riguroase științifice, a exercițiului fizic. Au fost alese câteva ramuri sportive unanim apreciate și care se pretează cel mai bine unei perfecte desfășurări (alegera s-a făcut, desigur, și în concordanță cu posibilitățile ce le oferă sezonul). În același timp, pentru a sporii interesul participanților față de competiție, inițiatorii ei au prevăzut — și acesta constituie un element inedit — ca întrecerile la atletism, de pildă, să se desfășoare la nivelul fiecărei clase.

După atleți, la startul competiției s-au prezentat gimnasticii și gimnastele. Primele întreceri au avut loc în ziua de 24 octombrie. Etapa pe școală are însă un termen mai larg de desfășurare în comparație cu atletismul, pînă la 18 decembrie. Apoi, la 23 decembrie, va avea loc finala pe Capitală. La gimnastică, formula de concurs este diferită: prima etapă va fi organizată pe cicluri (separat pentru școlile de 8 ani și în comun pentru școlile medii și profesionale). Același sistem

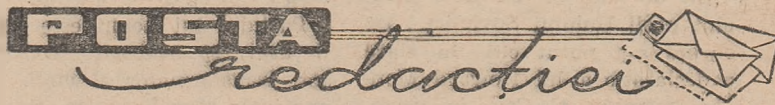
va fi folosit și pentru concurenții de șah și tenis de masă, care vor intra în concurs la o dată comună — 1 decembrie, cu finală de șah între 15 ianuarie — 10 februarie, iar la tenis de masă între 15—31 ianuarie.

Prin urmare, de acum și pînă spre mijlocul lunii februarie sportul școlar bucureștean va avea zile „pline”, sălile de sport nu vor cunoaște clipe de odihnă.

Cîteva cuvinte despre desfășurarea concursurilor. Trebuie subliniat faptul că întrecerile atletice au cunoscut în toate școlile un interes deosebit, la startul lor luînd parte marea majoritate a elevilor. Același interes l-a suscitat și gimnastica, ramură sportivă cu puternice tradiții în școlile bucureștene de toate gradele.

Ne aflăm în plină desfășurare a competiției, care își propune să aducă pe terenurile de sport și în sălile de gimnastică un număr de aproape 50.000 de elevi și eleve. Salutăm inițiativa organizatorilor și urăm succes deplin la întreceri tuturor participanților.

TIBERIU STAMA

Ion Cosma, comuna Scintea, raionul Negrești.

Potrivit prevederilor H.C.M. nr. 1434/1960, personalul de conducere (directori și directori adjuncți) și personalul didactic din școli poate cumula pînă la maximum o jumătate normă activități didactice. Pentru această jumătate de normă plata se face cu 40% din salariul funcției cumulate de profesor, pentru orele efective predate potrivit planului de învățămînt.

Pentru cea de a doua problemă ridicată în scrisoarea Dv. adresăți-vă organelor în drept.

Cornel Stoica, Valea lui Mihai, regiunea Crișana

Potrivit normelor în vigoare, timpul servit ca tehnician, cît și timpul servit ca educator (predînd și ore la catedră) se recunosc la stagiul de activitate în învățămînt pentru funcția de instructor de practică. De asemenea și perioada servită pe post de inginer la Statul popular, dacă ați desfășurat activitate productivă.

Mihai Ilioiu, raionul Calafat

Cadrele didactice necalificate care au fost încadrate pentru întregul an școlar (15 septembrie — 31 august) au dreptul la plata concediului de odihnă de două luni pe timpul vacanței de vară. Cei care nu au avut dreptul la două luni concediu pot primi salariul

pe perioada de timp rămasă pînă la începutul anului școlar dacă contractul de muncă nu a fost desființat la terminarea cursurilor școlare.

Al. Marinescu, Tg. Jiu

Dacă ați funcționat ca profesor din anul 1950, rezultă că la 1 august 1959 v-ați aflat încadrat la grupa 5—10 ani, cu salariul de grad definitiv (învățător categoria I).

În urma obținerii calificării prin absolvirea cursurilor de calificare de doi ani aveți dreptul să fiți trecut în categoria a II-a de profesor dar nu puteați trece într-o nouă grupă de salarizare, la împlinirea stagiului, decît după trecerea examenului de definitivat. În consecință, în cazul Dv. nu puteați trece la grupa 10—20 ani decît după dobîndirea gradului de profesor definitiv.

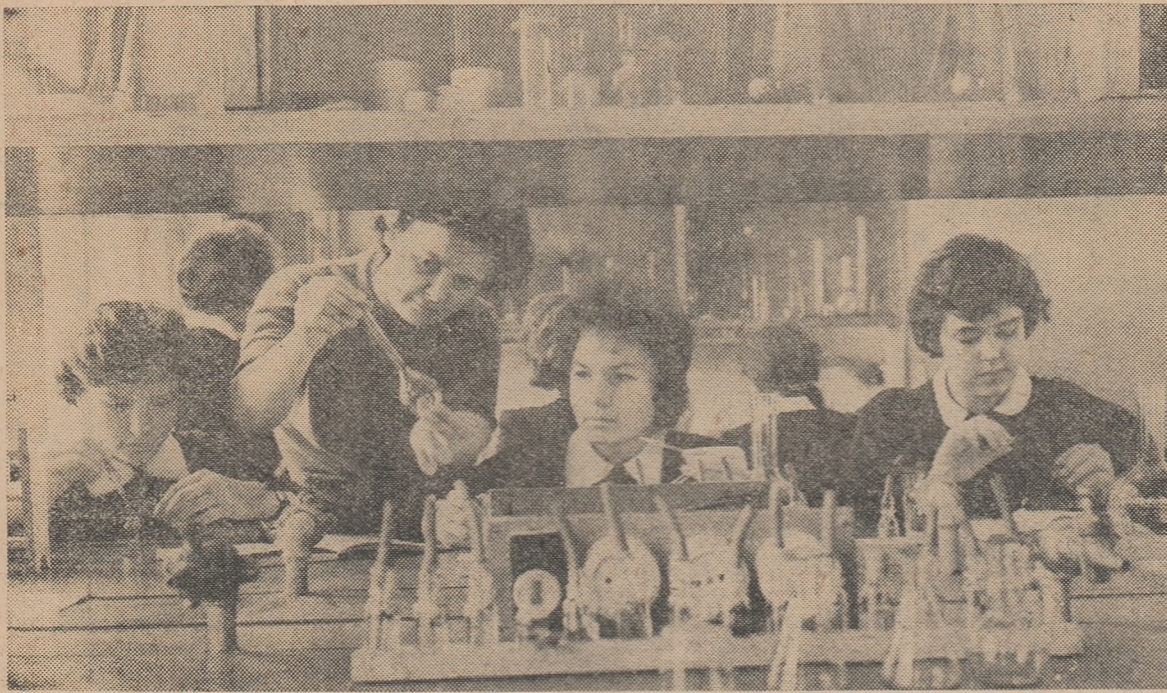
Iacob Florescu, Ioan Petreșu, Aurel Colf, Nicoleta Vlad, Olimpia Mindricel, Ion Priescu, Florica C. Mocioiu, Blăgescu Ana, Petru Nagy, G. Pop, Marin I. Grigore, Vitali Dobre, Victor Prodan, Nicolau Tănase, Vasile Alexa, Dumitru St. Popescu, Laurențiu Curcă, Ion Partenie, Gheorghe Cosma, Elena Văcaru, El. Stănescu, Stelian Popescu, Școala medie Moinești.

Informațiile pe care le cereți le puteți obține adresîndu-vă organelor locale de învățămînt.

Prof. VIRGINIA SPÎNU
Buzău

Scoala sovietică în preajma marii sărbători

Noi instituții de învățămînt

Elevii Școlii nr. 119 din Moscova la o lecție de chimie în laborator

RĂSPUNZÎND CHEMĂRII PARTIDULUI

„Trăiască cea de a 45-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie! Slavă Marei Octombrie, care a deschis o eră nouă în istoria omenirii — era prăbușirii capitalismului și a instaurării comunismului!” Pe întregul pământ sovietic, în întreaga lume au răsunat chemările Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, cuvintele însuflețite ale partidului leninist. Partidul i-a chemat pe oamenii sovietici la o muncă plină de abnegație pentru realizarea marelui Program al construcției societății comuniste, la o luptă activă pentru asigurarea unei păci trainice, în numele fericirii popoarelor.

Cît de largi și cît de fermi sînt pașii Uniunii Sovietice! De curînd s-a putut citi în ziare o declarație a lui Howard Morgan, membru al Comisiei energetice de stat a S.U.A., în care se arată că oamenii sovietici îi ajung din urmă pe americani cu o viteză amenințătoare. Cine nu și-a amintit, citind aceste rînduri, de Herbert Wels, pe care îl uimeau „visurile” lui Vladimir Ilici Lenin despre electrificarea Rusiei, despre renașterea țării din ruine, despre transformarea ei într-o țară înaintată? Un om care nu știa ce înseamnă forța și geniul poporului eliberat, care nu cunoștea puterea și înțelepciunea partidului revoluționar făurit de Lenin, nici nu putea să creadă că toate acestea se vor realiza.

Experiența istorică a dovedit că tocmai comuniștii sînt cei mai consecvenți patrioți, cei mai credincioși fii ai poporului, cei mai puternici apărători ai intereselor lui. Tocmai comuniștii sînt cei care au salvat țara de o catastrofă națională, de înrobirea ei de către imperiaștii străini, sînt cei care au făcut ca ea să crească nemăsurat în ochii întregii omeniri. Această concluzie, făcută la cel de al XXII-lea Congres al P.C.U.S., a umplut de bucurie inimile tuturor oame-

nilor muncii, ale tuturor luptătorilor pentru pace, pentru libertate și socialism, după cum le-au umplut inimile de bucurie și cele spuse de Nikita Sergheevici Hrușciov de la tribuna Congresului:

„Noi, comuniștii, eram înfățișați de dușmani ca niște distrugători incapabili să construim și să creem. Da, noi am distrus orînduirea bazată pe exploatare, orînduirea pe care poporul o ura. Am făcu-o însă pentru a crea pe terenul curățat de murdăria și mirșăvia capitalismului o orînduire socială nouă, orînduirea socială cea mai dreaptă — comunismul. Comuniștii au intrat în istoria omenirii ca cea mai măreață forță constructivă, care transformă și înnoiește lumea”.

Partidul lui Lenin este un adevărat și neobosit constructor, transformator al vieții, organizator al milioane de oameni. Partidul îi cheamă pe oamenii sovietici la noi înfăptuiri, îi cheamă să-și pună toate forțele în slujba realizării istoricelor hotărîri ale celui de al XXII-lea Congres al P.C.U.S., în slujba realizării marelui Program de construire a societății comuniste.

Sarcini importante stau și în fața lucrătorilor din învățămînt. Educarea omului societății comuniste — s-a spus la cel de al XXII-lea Congres al P.C.U.S. — pune în fața școlii cerințe noi, mai înalte. Școala trebuie să țină pasul cu rapida dezvoltare a științei și tehnicii contemporane. Reorganizarea învățămîntului a dat pînă acum numeroase rezultate importante. Pentru ca munca școlii să fie tot mai rodnică, cei ce muncesc în cadrul ei se străduiesc să dezvolte necontenit gîndirea pedagogică, să lege strîns activitatea instructiv-educativă de viață, să contribuie într-o măsură tot mai eficientă la maturizarea ideologică a tineretului, să realizeze cu stăruință, așa cum cere Rezoluția Congresului, desăvîșirea neîntreruptă

a tuturor verigilor învățămîntului.

Întîmpinînd cea de a 45-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, profesorii sovietici își mobilizează întreaga lor experiență, toate cunoștințele întreaga lor gîndire creatoare pentru a răspunde printr-o muncă plină de roade chemării Comitetului Central al P.C.U.S., care le-a cerut să ridice calitatea instruirii elevilor, să-i educe în spiritul dragostei de muncă, în spiritul colectivismului, în spiritul devotamentului fierbinte pentru cauza comunismului.

La Leningrad, pe bulevardul Smirnov, din cartierul Viborg, se va înălța în curînd pe o carcasă de beton armat, o nouă clădire, școală cu patru etaje. Ea va avea un vestibul larg, secții pentru elevii mici și pentru cei mari, săli spațioase și luminoase de clasă, o sală pentru recreații, cabinete didactice, ateliere, o sală de gimnastică și una pentru festivități, camere pentru elevii care rămîn să-și facă lecțiile în școală.

Parchetele tuturor încăperilor vor fi făcute din materiale plastice noi. Nu se vor vedea nicăieri radiatoare de fonta nici calorifere. Totul va fi ascuns în pereți, care vor fi zugrăviți în tonuri luminoase, vesele. O lumină blîndă se va revărsa din corpurile luminescente. Aerul va fi mereu proaspăt, înviorător, datorită funcționării unui sistem perfecționat de ventilație. Totul în această clădire va fi pătruns de grija pentru tinerii ei stăpîni — elevii — și pentru profesori, îndrumătorii lor.

Clădirea este proiectată de arhitecții, inginerii și muncitorii unuia din atelierele institutului „Lenprojekt”, care au închinat această realizare a lor celei de a 45-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Temelele clădirii au și fost puse. La 1 septembrie 1963, în băncile noii școli vor lua loc 960 de elevi.

Și în cvartalul vecin se ridică o clădire din beton armat. Aici vor funcționa o creșă și un cămin pentru 280 de copii.

Aceste construcții sînt „primele rîndunele”. Ele deschid o pagină nouă în construcția de școli din Leningrad. La începutul anului 1964, orașul va număra 15 școli noi și 30 de grădinițe de copii asemănătoare cu cele care se construiesc acum pe bulevardul Smirnov.

La Ust-Kamenogorsk a început construcția unui complex de clădiri pentru Institutul pedagogic din localitate. În afară de clădirea școlară propriu-zisă și de cămin, aici se vor construi cîteva ateliere, un pavilion de sporturi și un stadion.

Tinerii muncitori de la Combinatul textil „Lenin” din Erevan primesc în cinstea celei de a 45-a aniversări a lui Octombrie, un dar prețios: pe lângă combinat s-a deschis o școală pentru tineretul muncitoresc. 120 de tineri și tinere vor primi aici instrucțiunea medie fără a-și întreprinde munca în producție.

La Pavlograd s-a deschis în aceste zile un nou institut de învățămînt superior, care va pregăti cadre didactice pentru școlile în limba rusă și în limba cazahă. În ajunul celei de a 45-a aniversări a lui Octombrie au început cursurile la facultățile de istorie-filologie și de matematică. Pentru noul institut de învățămînt superior s-a construit și un cămin studențesc cu 500 de locuri.

În Moldova Sovietică, în cinstea celei de a 45-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și-au deschis porțile numeroase școli noi. În cadrul unor mitinguri sărbătorești au fost inaugurate noile școli de 8 ani construite de colhozurile „Congresul al XXI-lea al P.C.U.S.” și „Jdanov” din satele Starii Gheci și Pelenia, raionul Bălți. Au fost terminate de asemenea lucrările la construcțiile școlare ridicate de colhozurile „Suvorov” și „Moldova Sovietică” din raionul Ceadir-Lung, ca și la construcțiile ridicate de colhozurile „Lenin” și „Miciurin” din raionul Telenești.

În multe școli, în cinstea sărbătorii au fost amenajate și utilizate noi săli de clasă, noi cabinete și ateliere școlare.

În întreaga republică colhozurile au dat în exploatare pentru acest an școlar construcții școlare cu peste 29.000 de locuri, 7 grădinițe de copii, 70 de cabinete didactice, 50 de ateliere școlare, 19 săli de sport.

Darurile făcute școlilor cu prilejul marii sărbători constituie o nouă dovadă a grijii pe care o poartă poporul tinerei generații, viitorilor constructori ai societății comuniste.

A c ț i u n i p i o n i e r e ș t i

Intîmpinarea marilor sărbători cu acțiuni patriotice este, pentru pionierii sovietici, o adevărată tradiție.

Pionierii din satul Bolotno, regiunea Novosibirsk, au hotărît să facă un dar însemnat părinților lor. La una din adunările lor ei și-au luat angajamentul de a aduna atîta fier vechi cît este necesar pentru construirea unei locomotive electrice.

Trei ani au muncit în acest scop pionierii. Și iată că acum proiectul lor s-a realizat. În cadrul unei adunări solemne, directorul adjunct al stațiunii electrice din Bolotno a prezentat copiilor locomotiva electrică creată cu fierul strîns de ei și care poartă inscripția „Pionier”.

O nouă acțiune a pionierilor a luat naștere în Uniunea Sovietică. Nu de mult a răsunat în întreaga țară un apel difuzat prin radio: „Vorbește Mos-

cova! Vorbește Moscova! Atențiune! Atențiune! Către pionieri...”

Apelul a fost auzit de copiii din Ucraina și din Kazahstan, din Orientul Independant și din Ural, din Moscova și din Leningrad. Milioane de mîini s-au ridicat într-un salut solemn pentru cauza dreaptă a lui Lenin, pentru cauza partidului comunist. Apelul a însuflețit toate organizațiile de pionieri din Uniunea Sovietică la o nouă și deosebit de importantă acțiune obștească — întrecerea pentru cel mai bun detașament pionieresc. Tinerii leniniști au înțeles chemarea partidului, chemarea lui Nikita Sergheevici Hrușciov de a crește ca luptători activi, neînfricați și fermi pentru marea cauză a comunismului.

Ei au înțeles că dacă fiecare din ei își va propune să realizeze o muncă obștească și va realiza ceea ce și-a propus atunci vor fi milioane de înfăp-

turi necesare, folositoare patriei. Tocmai acest lucru i-a îndemnat ca, la întîlnirea unională a pionierilor care a avut loc în vara acestui an la Artek, să hotărască organizarea unei întreceri pentru cel mai bun detașament de pionieri.

În aceste zile, copiilor li s-a adresat L. K. Baliasnaia, secretar al C.C. al Comsomolului, președinta Consiliului central al Organizației Unionale de pionieri „V. I. Lenin”. Ea a arătat că nu întîmplător a fost aleasă pentru darea startului întrecerii ziua de 2 octombrie: în această zi, cu 42 de ani în urmă, Vladimir Ilici Lenin a ținut în fața delegaților la cel de al III-lea Congres al Comsomolului istorica sa cuvîntare despre sarcinile Uniunilor Tineretului.

Tovarășă L. K. Baliasnaia și-a terminat cuvîntarea cu chemarea: „Pionieri! Fiți gata de luptă pentru cauza partidului comunist!”.